

მოქალაქეობა 10

მასწავლებლის წიგნი

Don't copy

სარჩევი

შესავალი	5
SOLO (დაკვირვებადი სწავლის შედეგების) ტექსონომია	12
სახელმძღვანელოში გამოყენებული სწავლების მეთოდები	14
მატრიცა	17
რეკომენდაციები პარაგრაფების მიხედვით	30
ალტერნატიული კომპლექსური დავალებები	37
საათების განაწილება.....	38
განმავითარებელი კომენტარი	39

Don't copy

შესავალი

პატივცემულო კოლეგებო, წარმოგიდგინთ ჩვენ მიერ მომზადებული სახელმძღვანელოს მასწავლებლის წიგნს. გვინდა, საინტერესო და ნაყოფიერი სასწავლო წელი გისურვოთ. ვიცით, რომ სკოლაში მუშაობის თითოეული დღე პედაგოგისთვის ახალი გამოწვევა, შესაძლებლობა და გამოცდილებაა. გვესმის, რომ პუბერტატულ ასაკში მყოფი მოსწავლეების სასწავლო პროცესით დაინტერესება განსაკუთრებულ ძალისხმევას მოითხოვს. ვიაზრებთ, რამდენად მნიშვნელოვანია საგაკვეთილო პროცესის დიფერენცირებული მიდგომებით წარმართვა, რათა თითოეულმა მოსწავლემ შეძლოს საკუთარი ინტერესების შესაბამისი აქტივობების აღმოჩენა. ბავშვთა უფლებების კონვენციის 29-ე მუხლის ა. ქვეპუნქტის შესაბამისად, ბავშვის განათლება მიმართული უნდა იყოს მისი პიროვნების, ნიჭის, გონებრივი და ფიზიკური უნარების სრული განვითარებისკენ. ბუნებრივია, გვსურს, მოსწავლეებმა აითვისონ სასწავლო მასალა და აკადემიურად წარმატებული იყვნენ, თუმცა არანაკლებ მნიშვნელოვანია მოზარდების თვითრწმენასა და თვითშეფასებაზე ზრუნვა. გარდატეხის ასაკში მოზარდებს განსაკუთრებით სჭირდებათ უფროსების თანადგომა და მხარდაჭერა, რათა მათ საკუთარი თავისა და შესაძლებლობების ირწმუნონ, მაშინაც კი, თუ ისინი ისე არ სწავლობენ, როგორც ვისურვებდით. სწორედ ამიტომ ვცადეთ, ჩვენ მიერ შექმნილ სახელმძღვანელოში მაქსიმალურად გავვეთვალისწინებინა ზემოთ ჩამოთვლილი ყველა გამოწვევა. ვფიქრობთ, ჩვენი სახელმძღვანელო შესაძლებლობას იძლევა, მიღწეულ იქნეს სტანდარტით გათვალისწინებული შედეგები და გვეხმარება, მოსწავლეები დავარწმუნოთ თავიანთ შესაძლებლობებში და გავუჩინოთ მოტივაცია, იყვნენ აქტიური მოქალაქეები. სახელმძღვანელო დაგეხმარებათ, როგორც ფორმალური, ისე არაფორმალური სასწავლო პროცესის ეფექტიანად წარმართვაში, რაც, თავის მხრივ, დადებითად აისახება საბოლოო შედეგზე.

მოსწავლის სახელმძღვანელო

სახელმძღვანელო, ეროვნული სასწავლო გეგმის საშუალო საფეხურის მეათე კლასის სტანდარტის შესაბამისად, მოიცავს 1 სავალდებულო თემას (პირველ სემესტრში) – „გლობალური მოქალაქეობა“. თემა დაყოფილია 4 საკითხად. თითოეული საკითხი, თავისი შესაბამისი კომპლექსური დავალებით, მოცემულია ერთ პარაგრაფში, რომელზე მუშაობა რამდენიმე საათს გრძელდება.

მასწავლებლის წიგნი

მასწავლებლის წიგნში შემოგთავაზებთ: პარაგრაფების საათობრივი განაწილების რუკას; სასწავლო თემატურ მატრიცებს, რომლებშიც ნათლად ჩანს შესასწავლი ცნებები და საკითხები, მათთან დაკავშირებული საკვანძო კითხვები, კომპლექსური დავალების შესრულების ეტაპები, შედეგები და შეფასების კრიტერიუმები; სახელმძღვანელოში გამოყენებული სასწავლო მეთოდების აღწერას; რეკომენდაციებს განმსაზღვრელი და განმავითარებელი შეფასების თაობაზე; შეფასების რუბრიკებს; მოსწავლის სახელმძღვანელოსთან დაკავშირებულ დამატებით თემატურ მასალას.

სახელმძღვანელოს შესაბამისობა ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან

მოსწავლის სახელმძღვანელო მთლიანად მორგებულია ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის პროცესს.

თემაში შემოთავაზებულია რამდენიმე საკითხი, რომლებიც ცალკეული პარაგრაფის სახითაა წარმოდგენილი. თითოეული პარაგრაფი/საკითხი მოიცავს, როგორც საკითხის შესაბამის კომპლექსური დავალებას, ისე თეორიულ მასალასა და აქტივობებს კომპლექსური დავალების შესასრულებლად. კომპლექსურ დავალებებზე სამუშაოდ, შესაბამისად, პარაგრაფის დასამუშავებლად, განსაზღვრულია რამდენიმე საათი. პარაგრაფებში მოცემული ყველა სავარჯიშოს შესრულება აუცილებელი არ არის და შესაძლებელია, მოსწავლეების ინტერესისა და მზაობის შესაბამისად, მასწავლებელმა მათგან რამდენიმე შეარჩიოს. ასევე, სავარჯიშოების ნაწილი, შესაძლოა, შესრულდეს, როგორც საშინაო დავალება.

სახელმძღვანელო სტრუქტურულად იმგვარადაა აწყობილი, რომ ხელი შეუწყობს მოსწავლის ცოდნის აგების პროცესის ეფექტურობასა და მეტაკოგნიტური უნარების ჩამოყალიბებას. მაგალითად, მოსწავლე პარაგრაფის/საკითხის შესწავლამდე აფასებს საკუთარ ცოდნას და ეცნობა კომპლექსური დავალების პირობას, შემდეგ კი იწყებს მასზე მუშაობას. კომპლექსური დავალების პროდუქტის შექმნაში მოსწავლეს ის **თეორიული მასალა და პრაქტიკული სავარჯიშოები** დაეხმარება, რომლებიც სახელმძღვანელოში უხვადაა მოცემული.

რა არის კომპლექსური დავალება და როგორ ვიმუშაოთ მასზე?

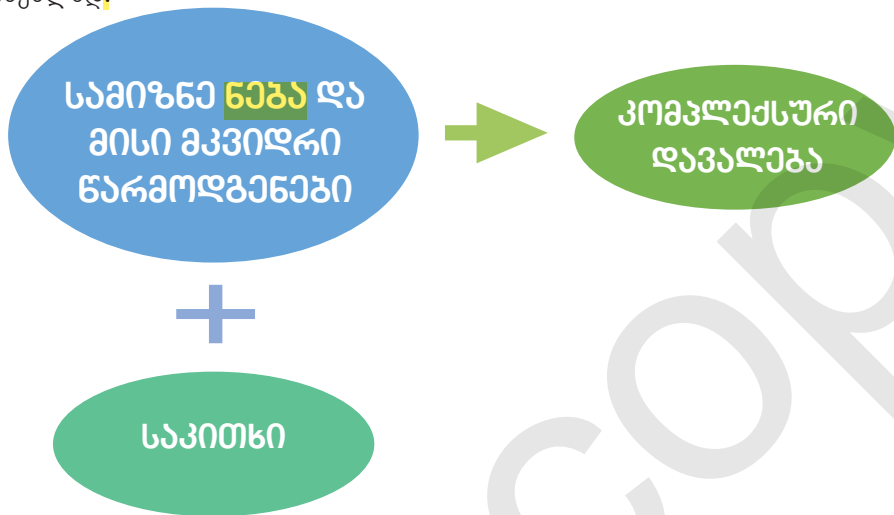
კომპლექსური დავალება არის მოსწავლის ან მოსწავლეთა ჯგუფის მიერ შექმნილი, შესასწავლ საკითხთან დაკავშირებული შემოქმედებითი პროდუქტი (პოსტერი, კომიქსი, ესე, ვიდეორგოლი და ა. შ.), რომელიც პასუხობს წინასწარ ჩამოყალიბებულ შეფასების კრიტერიუმებს.

ხშირად კოლეგები კითხულობენ, რით განსხვავდება ჩვენი ახლანდელი კომპლექსური დავალებები იმ საინტერესო და მრავალფეროვანი აქტივობებისა თუ პროექტებისგან, რომლებსაც ისედაც ვახორციელებდითო. ვეცდებით, ამ კითხვას ვუპასუხოთ.

მოგეხსენებათ, რომ ეროვნული სასწავლო გეგმა მიზნების დონეზე განსაზღვრავს, რა უნდა იცოდეს, რა უნდა შეეძლოს და რა ღირებულებები უნდა ჩამოუყალიბდეს მოსწავლეს. **ესე გვთავაზობს გრძელვადიან მიზნებს, რომლებიც ცნებების სახით არის წარმოდგენილი**, მაგალითად, „მოქალაქეობაში“ გვაქვს 4 სამიზნე ცნება, ესენია: დემოკრატია, საზოგადოება, სამოქალაქო მონაწილეობა და მდგრადი განვითარება.

ცნებები რეალურად ჩვენი გრძელვადიანი მიზანია, რაც ნიშნავს იმას, რომ მოსწავლესთან სამწლიანი მუშაობის შემდეგ მას გააზრებული უნდა ჰქონდეს თითოეული მათგანი და ჩამოყალიბებული ჰქონდეს მათი შესაბამისი **მკვიდრი წარმოდგენები**. თავის მხრივ, მკვიდრი წარმოდგენები ცნების ერთგვარი საზღვარი და ის მინიმალური ცოდნაა, რაც მოსწავლეს აღნიშნულ ცნებასთან დაკავშირებით უნდა გააჩნდეს. მაგალითად, ცნება „მდგრადი განვითარება“ საერთოა მოქალაქეობისა და გეოგრაფიის საგნისთვის, თუმცა ამ ორ საგანში მკვიდრი წარმოდგენები სხვადასხვაა, რაც ნიშნავს, რომ ცნება სხვადასხვა ფოკუსით იფარება. ცნება „დრო“ საერთოა საგნებისთვის „ჩემი საქართველო“ (დაწყებითი კლასები) და „ისტორია“ (საბაზო და საშუალო), თუმცა მას, მოსწავლეების ასაკის შესაბამისად, სხვადასხვა საფეხურზე განსხვავებული სირთულის მკვიდრი წარმოდგენები შეესაბამება.

მეორე მხრივ, სტანდარტი თითოეული კლასისთვის განსაზღვრავს სავალდებულო შესასწავლ თემატურ ბლოკებს. საკითხები, რომლებითაც მოსწავლეები ამ თემატურ ბლოკებს დაფარავენ, შემოთავაზებულია წლიურ პროგრამასა და სახელმძღვანელოებში, თუმცა ისინი სარეკომენდაციო ხასიათისაა და პედაგოგებს შეუძლიათ, თავადაც შეარჩიონ/მოიფიქრონ შესაბამისი საკითხი. მაგრამ მთავარი, რაც უნდა გვახსოვდეს, არის ის, რომ თითოეულ საკითხს ვიყენებთ, როგორც შინაარსობრივ კონტექსტს, მოსწავლეებში ცნების მკვიდრი წარმოდგენების ჩამოსაყალიბებლად.

საკითხებს კი კომპლექსური დავალებით ვამუშავებთ. შესაბამისად, კომპლექსური დავალების შეფასების კრიტერიუმების იმგვარად ჩამოყალიბებით, რომ ის შერჩეულ ცნებასაც ესადაგებოდეს და შესასწავლ საკითხსაც, ის ერთგვარ შუალედურ მიზნად გადაიქცევა, ანუ თითოეული კომპლექსური დავალებით მოსწავლე არა მარტო რომელიმე საკითხს შეისწავლის, არამედ მას მოქალაქეობის სამიზნე ცნებების მკვიდრი წარმოდგენებიც უყალიბდება.

კომპლექსური დავალება ზოგ შემთხვევაში ერთი საკითხის დამუშავებისთვის შეიძლება საკმარისი იყო, თუმცა არა ცნების გააზრებისთვის. ამიტომ მნიშვნელოვანია, სხვადასხვა დროს სხვადასხვა საკითხი განსხვავებული ცნებების ჭრილში დავამუშაოთ და საბოლოოდ, სამი წლის მანძილზე განხორციელებული კომპლექსური დავალებებით თანაბრად მოვახერხოთ მოსწავლეებში თითოეული ცნების მკვიდრი წარმოდგენების ჩამოყალიბება.

რაც შეეხება საინტერესო და მრავალფეროვან აქტივობებს, რომლებსაც ისედაც ვახორციელებდით, ისინი ჩვენი პრაქტიკიდან, ბუნებრივია, არ ქრება. პირიქით, კიდევ უფრო აქტიურად გამოვიყენებთ მათ, თუმცა ისინი უკვე კომპლექსურ დავალებაზე მუშაობის ნაწილი გახდება და მოსწავლეს შემოქმედებითი პროდუქტის შექმნაში დაეხმარება. წესით, სავალდებულო თემატურ ბლოკში შემავალი თითოეული საკითხი მოსწავლეებმა კომპლექსური დავალების საშუალებით უნდა შეისწავლონ, რადგან კომპლექსური დავალება მოსწავლეებს ეხმარება, თავიანთ ყოველდღიურობასთან დაკავშირებული კონტექსტის გამოყენებით უკეთ გაიაზრონ ახალი ინფორმაცია და ჩამოუყალიბდეთ ცოდნა, ანუ გამოდის, რომ თავად სწავლა/სწავლების პროცესი მიმდინარეობს საკითხიდან საკითხამდე, ანუ კომპლექსურიდან კომპლექსურამდე პრინციპით. შესაბამისად, თითოეული აქტივობა თუ რესურსი უნდა ესადაგებოდეს ჩვენი შუალედური მიზნის მიღწევას - მოსწავლის მიერ შესასწავლ საკითხთან და სამიზნე ცნებასთან დაკავშირებული კომპლექსური დავალების პროდუქტის შექმნას.

სტრუქტურულად კომპლექსური დავალება მოიცავს სამ მთავარი ასპექტს:

- შესასწავლ საკითხს (სავალდებულო თემატური ჯგუფიდან);
- მოსწავლის მიერ შესაქმნელ შემოქმედებით პროდუქტს;
- სამიზნე ცნების მკვიდრ წარმოდგენებზე დაფუძნებულ შეფასების კრიტერიუმებს.

მასწავლებლის წიგნში განთავსებულ მატრიცაში, მოსწავლის სახელმძღვანელოში შესული კომპლექსური დავალებების გარდა, გთავაზობთ ალტერნატიულ დავალებებსაც.

ასევე, თუკი თავად გადაწყვეტთ დამატებით კომპლექსური დავალების შექმნას, გთავაზობთ „ახალი სკოლის მოდელის“ ფარგლებში შექმნილ კრიტერიუმებს, რომლებსაც კომპლექსური დავალება უნდა აკმაყოფილებდეს.

კომპლექსური დავალების შეფასების კრიტერიუმები	არ აკმაყოფილებს	ნაწილობრივ აკმაყოფილებს	სრულად აკმაყოფილებს
კონტექსტი			
1) მკაფიოა, რა ფორმით/ რა პროდუქტის სახით უნდა წარმოადგინოს მოსწავლემ დავალება (რა ფორმით უნდა გამოხატოს საკუთარი ცოდნა);			
2) კომპლექსური დავალების კონტექსტი ახლოს დგას მოსწავლის ყოველდღიურ ცხოვრებისეულ გამოცდილებასთან: <ul style="list-style-type: none"> • მოსწავლისთვის ნაცნობია/ იოლად აღქმადია დავალების ფორმა (არ სჭირდება იმაზე დაფიქრება, რა ფორმით უნდა გამოხატოს საკუთარი ცოდნა); • მოსწავლისთვის ნაცნობია/ იოლად აღქმადია ცხოვრებისეული სფერო/კონტექსტი, რომელშიც მას ახალი ცოდნის ტრანსფერი ევალება (ბუნებრივი და იოლად აღქმადია ცხოვრებისეული სიტუაცია, რომელსაც მოსწავლეს კომპლექსური დავალების პირობა სთავაზობს). 			
3) კომპლექსური დავალებისთვის კონტექსტი იმგვარადაა შერჩეული, რომ ის ბუნებრივად უკავშირდება საგნობრივ საკითხს, რომლის შესწავლასაც კომპლექსური დავალება ემსახურება			

ახალი ცოდნა			
4) მკაფიოდ ჩანს ერთი კონკრეტული (და არა ზოგადი) საგნობრივი საკითხი, რომელსაც კომპლექსური დავალება შეეხება.			
5) საკითხი იმგვარადაა შერჩეული, რომ ლოგიკურია მისთვის სასწავლო პროცესის ვრცელი მონაკვეთის დათმობა.			
6) დავალების პირობა იმგვარადაა ჩამოყალიბებული, რომ მოსწავლეს მის შესასრულებლად აუცილებლად სჭირდება საკითხთან დაკავშირებული ფაქტობრივი ცოდნის შეძენა და პროცედურებზე მუშაობა.			
7) მკაფიოა, რა რესურსზე დაყრდნობით უნდა შეძლოს მოსწავლემ კომპლექსური დავალების პირობასთან მიმართებით საგნობრივი საკითხის შესწავლა.			
განზოგადება			
8) შეფასების კრიტერიუმები მკაცრ კორელაციაშია სამიზნე ცნების მკვიდრ წარმოდგენებთან.			
9) შეფასების კრიტერიუმები ბუნებრივად ერწყმის კომპლექსური დავალების პირობას.			
10) შეფასების კრიტერიუმები ფორმულირებულია იმგვარად, რომ მათი დაკმაყოფილებისთვის მოსწავლეს ფაქტობრივი და პროცედურული ცოდნა სჭირდება.			

კომპლექსური დავალება კონსტრუქტივისტული პარადიგმის პრინციპებს ეფუძნება. ეს ნიშნავს, რომ მისი მიზანია:

შინაგანი მოტივაციის გაზრდა - ხელს ვუწყობთ მოსწავლის შინაგანი მოტივაციის გაზრდასა და შინაგანი ძალების გააქტიურებას. ამიტომაც დავალება შემოქმედებითია, საკითხი - აქტუალური, შეთავაზებული რესურსები - საინტერესო და მრავალფეროვანი, შეფასება - განვითარებაზე ორიენტირებული, ეს კი, ბუნებრივია, ხელს უწყობს მოსწავლის მოტივაციის ზრდას.

წინარე ცოდნასა და გამოცდილებაზე დაფუძნება - მოსწავლე ცოდნის შენების პროცესშია, ამრიგად, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია, მისი უკვე არსებული ცოდნა და გამოცდილება გამოვიყენოთ, რათა უკეთ გაიგოს ახალი საკითხები, ახალმა ინფორმაციამ კი, თავის მხრივ, წინარე ცოდნა გაამყაროს.

ცოდნის სამივე კატეგორიის გამოყენება - კომპლექსურ დავლებაზე მუშაობისას მოსწავლეს სამივე კატეგორიის (დეკლარაციული - რა? პროცედურული - როგორ? და პირობისეული - რატომ? როდის?) გამოყენება უნდა დასჭირდეს. ამ მიზნის მისაღწევად კი შესაბამისი რესურსები, აქტივობები და საკვანძო კითხვები უნდა გამოვიყენოთ.

ცოდნის ორგანიზება - გააზრების, დამახსოვრებისა და ცოდნის ფუნქციურად გამოყენებისთვის აუცილებელია, ხელი შევუწყოთ ცოდნის ურთიერთდაკავშირებასა და ორგანიზებას.

სწავლის სწავლა - მოსწავლეს ვეხმარებით სწავლის სტრატეგიების დაუფლებაში, მეტაკოგნიტური უნარების განვითარებაში. ხელი უნდა შევუწყოთ, რომ მოსწავლემ აღმოაჩინოს სწავლის სხვადასხვა ხერხი თუ მიდგომა, გააზრებულად დაგეგმოს საკუთარი სწავლის პროცესი და ეფექტურად შეარჩიოს სწავლის მისთვის შესაფერისი, ხელსაყრელი მეთოდი.

თითოეულ კომპლექსურ დავლებაზე მუშაობა რამდენიმე გაკვეთილის განმავლობაში გრძელდება და 3 ეტაპისგან შედგება:

1. პირველი - დავალების გაცნობა;
2. მეორე ეტაპი, რომელიც, როგორც წესი, ყველაზე ხანგრძლივია, გულისხმობს სხვადასხვა რესურსის დამუშავებას;
3. მესამე ეტაპი კი მოსწავლეების შექმნილი პროდუქტის წარდგენაა.

განმავითარებელი შეფასება

კომპლექსურ დავლებაზე მუშაობისას უდიდესი ადგილი უჭირავს მოსწავლის თვით-შეფასებასა და მასწავლებლის მხრიდან გაკეთებულ განმავითარებელი შეფასებას. სწორედ ეს ეხმარება მოსწავლეს, ერთი მხრივ, სწავლის სტრატეგიების დაუფლებაში, მეორე მხრივ კი, შინაგანი ძალების გააქტიურებაში, რადგან განმავითარებელი შეფასება ყურადღებას თანაბრად და დასაბუთებულად ამახვილებს, როგორც დავალების დადებით მხარეებზე, ისე ხარვეზებზე და მათი გადაჭრის გზებზე. შესაბამისად, განმავითარებელი შეფასება მასწავლებლისთვის ერთ-ერთი ხერხია მოსწავლის მოტივაციის ასამაღლებლად, თუმცა ამავე დროულად მასწავლებელი უნდა უთითებდეს დავლებაში არსებულ ხარვეზებზე და აძლევდეს მიმართულებას, როგორ დაძლიოს სამომავლოდ ეს ხარვეზები და შექმნას უკეთესი დავლება.

განმავითარებელი შეფასების ჩამოყალიბებისას აუცილებლად მაქსიმალურად ობიექ-

ტურები უნდა ვიყოთ, მოსწავლის ნაშრომის შექმნას და ხარვეზებზე ხაზგასმაც აუცილებლად დასაბუთებული უნდა იყოს. ასევე, უმჯობესია, აქცენტი ნაშრომზე გავაკეთოთ და არა მოსწავლეზე. მოდი, განვიხილოთ რამდენიმე გავრცელებული მაგალითი.

• **ყოჩალ**

თუ მოსწავლის შექმნა გვინდა, მაშინ მხოლოდ სიტყვა „ყოჩალ“ არ გვეყოფა, აუცილებელია, დავაკონკრეტოთ, რისთვის იმსახურებს ის შექმნას. ასეთ შემთხვევაში მას სამომავლოდაც ეცოდინება, ზუსტად რა გავაკეთოს იმისთვის, რომ მისი ნაშრომი უკეთესი იყოს (წაიკითხოს, მსჯელობისას ფაქტები მოიშველიოს და ა. შ.). ხოლო შექმნისას მხოლოდ მოსწავლის პიროვნებაზე თუ გავაკეთებთ აქცენტს, ის შეიძლება ზუსტად ვერ მიხვდეს, რისთვის ვაქებთ და შესაბამისად, ვერც გაიმეოროს იგივე.

	არასასურველი ვერსია	სასურველი ვერსია
ყოჩალ	<ul style="list-style-type: none"> ყოჩალ, კარგი ბიჭი ხარ. 	<ul style="list-style-type: none"> ყოჩალ, ბევრი გიშრომია, რაზეც შენ მიერ მოყვანილი ფაქტები მეტყველებს. ისინი ნამდვილად სწორია და ჩანს, რომ გაკვეთილი წაგიკითხავს.

• **მაგრამ**

როგორც ვთქვით, განმავითარებელი შეფასებისას ყურადღებას ვამახვილებთ ნაშრომის ძლიერ და სუსტ მხარეებზე, თუმცა ჩვენი კომენტარის ჩამოყალიბებისას უნდა გავითვალისწინოთ, რომ ძლიერი მხარეების აღწერიდან სუსტ მხარეებზე გადასვლისას სიტყვა „მაგრამ“ არ გამოვიყენოთ. ასეთ შემთხვევაში კომენტარის პოზიტიური ნაწილი თავის ეფექტს დაკარგავს. ამასთან, არ უნდა დაგვაფიქვდეს სამომავლო მიმართულების მიცემა.

	არასასურველი ვერსია	სასურველი ვერსია
მაგრამ	<ul style="list-style-type: none"> ყოჩალ, შენი მოყვანილი ფაქტები ნამდვილად სწორია, მაგრამ არგუმენტები არ ვარგა. 	<ul style="list-style-type: none"> ყოჩალ, შენი მოყვანილი ფაქტები ნამდვილად სწორია, შენი არგუმენტები კიდევ უფრო დამაჯერებელი რომ გახდეს, შეეცადე. კვლევის მონაცემებით გაამყარო.
	<ul style="list-style-type: none"> ყოჩალ, შენი მოყვანილი ფაქტები ნამდვილად სწორია, მაგრამ ძალიან ცოტაა. 	<ul style="list-style-type: none"> ყოჩალ, შენი მოყვანილი ფაქტები ნამდვილად სწორია, იმისთვის, რომ შენი მსჯელობა უფრო დასაბუთებული გახდეს, უმჯობესია, მოყვანილი ფაქტები მეტად მრავალფეროვანი იყოს.
	<ul style="list-style-type: none"> შენი მოყვანილი ფაქტები ნამდვილად სწორია, მაგრამ არგუმენტები არადაამაჯერებელია. 	<ul style="list-style-type: none"> შენი მოყვანილი ფაქტები ნამდვილად სწორია, არგუმენტებს კი დამაჯერებლობა აკლია. შენი აზრით, როგორ შეგიძლია არგუმენტებიც უფრო დამაჯერებელი გახადო?

SOLO (დაკვირვებადი სწავლის შედეგების) ტაქსონომია

კომპლექსურ დავალებამე მუშაობისას გაკეთებულ განმავითარებელ შეფასებაში აქცენტს ვაკეთებთ კომპლექსური დავალების შეფასების კრიტერიუმებზე და სწორედ მათთან მისადაგებით ვაფასებთ მოსწავლის ნაშრომს. შეფასებისთვის ვხელმძღვანელობთ **SOLO ტაქსონომიით**, რომელიც მოსწავლის ცოდნას 5 სხვადასხვა დონეზე აფასებს.

პრესტრუქტურული - როდესაც მოსწავლე არ ფლობს საკითხთან დაკავშირებულ ინფორმაციას.

უნიტრუქტურული - როდესაც მოსწავლე საკითხთან დაკავშირებულ მხოლოდ ცალკეულ ასპექტზე ამახვილებს ყურადღებას, თუმცა ვერ აკავშირებს მას სხვა ინფორმაციასთან.

მულტიტრუქტურული - როდესაც მოსწავლე ამჟღავნებს საკითხთან დაკავშირებულ რამდენიმე ასპექტის ცოდნას, თუმცა უჭირს მათ შორის ურთიერთკავშირის დანახვა, მის ნაშრომსა და მსჯელობაში ცნების მკვიდრი წარმოდგენები ფრაგმენტულად და არათანმიმდევრულად ჩანს.

მიმართებითი - როდესაც მოსწავლე ფლობს საკითხთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, მწყობრად და თანმიმდევრულად აყალიბებს აზრებს, მისი ნაშრომი და მსჯელობა სრულად ასახავს ცნების მკვიდრ წარმოდგენებს.

აბსტრაქტული - როდესაც მოსწავლე ფლობს საკითხთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, მწყობრად და თანმიმდევრულად აყალიბებს აზრებს, მისი ნაშრომი სრულად და სტრუქტურირებულად პასუხობს ცნების მკვიდრ წარმოდგენებს, თუმცა არ შემოიფარგლება ამით. მაგალითად, მსჯელობისას ასევე თავისუფლად ავლენს პარალელებს სხვა საკითხებთან (წინარე ცოდნის ან დამატებით მოძიებული მასალის გამოყენებით) და რაც მთავარია, მისი ნაშრომი და მსჯელობა ესადაგება არა მხოლოდ რომელიმე კონკრეტული ცნების მკვიდრ წარმოდგენებს, არამედ ყველა ცნებას.

„ახალი სკოლის მოდელი“ დასახელებული დონეების შემდეგ განმარტებებს გვთავაზობს:

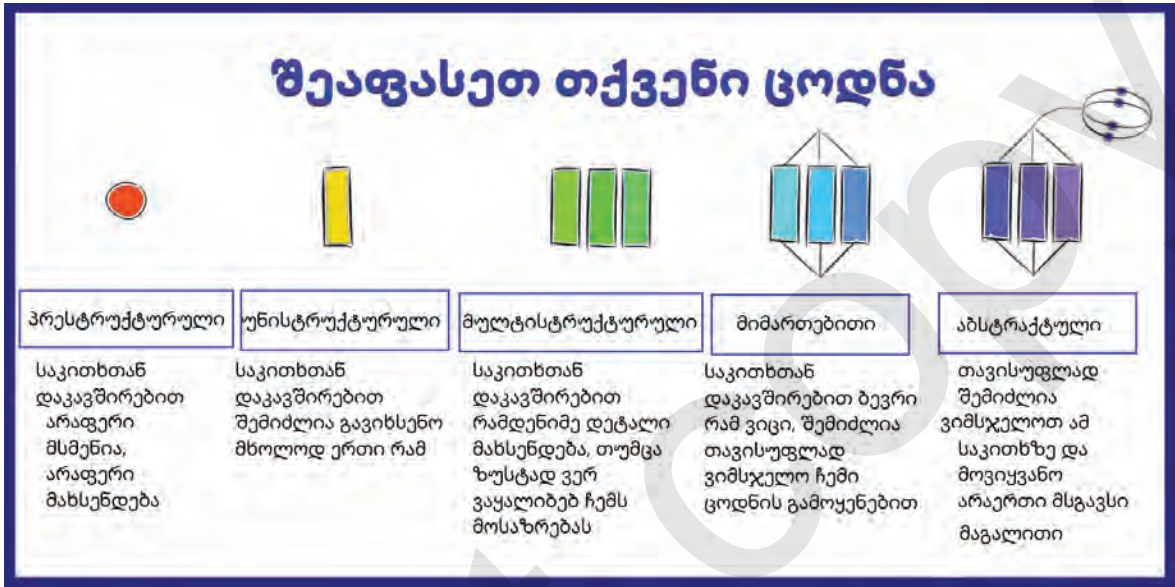
SOLO ტაქსონომია	
აბსტრაქტული დონე	მოსწავლეს სიღრმისეულად აქვს გააზრებული საკითხის არსი/არსობრივი მახასიათებლები, რაც მას ამ ცოდნის განზოგადებისა და მისი დეკონტექსტუალიზების/სხვა მსგავს მაგალითებთან შედარების საშუალებას აძლევს. უკავშირებს განსახილველ საკითხს საკუთარ პირად გამოცდილებას.
მიმართებითი დონე	მოსწავლეს ესმის განსახილველი საკითხის არსი; ხედავს ურთიერთმიმართებებს საკითხთან დაკავშირებულ არსებით სტრუქტურულ ერთეულებს შორის.
მულტიტრუქტურული დონე	მოსწავლეს აქვს მხოლოდ რამდენიმე, ერთმანეთთან დაუკავშირებელი, უსისტემო ასოციაცია/წარმოდგენა განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით.

უნიტრუქტურული დონე

მოსწავლეს აქვს მხოლოდ ერთი არასტრუქტურირებული ასოციაცია/წარმოდგენა განსახილველ საკითხთან დაკავშირებით.

პრესტრუქტურული დონე

მოსწავლეს საკითხთან დაკავშირებით არ აქვს რელევანტური ინფორმაცია.

სოლოტაქსონომიის სახელიდან გამომდინარე (**თვითდაკვირვებადი** სწავლის შედეგების ტაქსონომია), ბუნებრივია, მისი გამოყენება შესაძლებელია თვითშეფასების ინსტრუმენტად, სწორედ ამიტომ ის ჩავაშენეთ მოსწავლის სახელმძღვანელოში. მოსწავლეს ორჯერ, კომპლექსურ დავალებზე მუშაობის დაწყებამდე და მუშაობის დასრულების შემდეგ, ექნება შესაძლებლობა, შეაფასოს საკუთარი ცოდნის დონე. თავდაპირველი თვითშეფასებისას დაფიქრდეს, რა სტირდება ცოდნის გასაღრმავებლად, ხოლო მეორე თვითშეფასებისას გაიაზროს, რა დაეხმარა ან ვერ დაეხმარა ცოდნის გაღრმავებაში და რა გაითვალისწინოს მომდევნო დავალებზე მუშაობისას.

შემაჯამებელი კომპლექსური დავალება

კომპლექსური დავალება შეიძლება იყოს სავალდებულო შემაჯამებელი დავალება. ასეთ შემთხვევაში მას უბრალოდ შემაჯამებლის სტატუსი ენიჭება და ფასდება ქულით (განმსაზღვრელი შეფასება), თუმცა თავად დავალება ზუსტად ისეთივე სტრუქტურისაა, როგორისაც სხვა არაშემაჯამებელი კომპლექსური დავალებები. კიდევ ერთი დეტალი, რაც უნდა გავითვალისწინოთ, არის ის, რომ მოსწავლეები წინსწარ გავაფრთხილოთ, რომელი დავალებაა შემაჯამებელი.

ახალი სკოლის მოდელი გვთავაზობს განმსაზღვრელი შეფასების შემდეგ რუბრიკა:

მოსწავლის სახელი და გვარი -----		
საგანი -----		
კლასი -----		
კომპლექსური დავალება -----		
შეფასების კრიტერიუმები: მოსწავლე:	ქულა	კომენტარი
იცავს დრით ლიმიტს კომპლექსურ დავალებაზე მუშაობის პროცესში		
მონაწილეობს კომპლექსური დავალების შესრულებაზე ორიენტირებულ საკლასო აქტივობებში		
დამოუკიდებლად მუშაობს კომპლექსურ დავალებაზე		
თანამშრომლობს მასწავლებელთან (უსვამს შეკითხვებს, ითვალისწინებს მის რეკომენდაციებს)		
თანამშრომლობს თანაკლასელებთან კომპლექსურ დავალებაზე მუშაობის პროცესში (იღებს და გასცემს რეკომენდაციებს, ინტერესდება სხვების ნამუშევრებით)		
დავალებაზე მუშაობის პროცესში ცდილობს სწავლის სტრატეგიების დახვეწას		
მართებულად იაზრებს, თუ რა პროდუქტი უნდა შექმნას კომპლექსური დავალების ფარგლებში		
ყურადღებას ამახვილებს კომპლექსური დავალებით განსაზღვრულ შეფასების კრიტერიუმებზე		

სახელმძღვანელოში გამოყენებული სწავლების მეთოდები

დისკუსია

დისკუსია ინტერაქტიული სწავლების ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული მეთოდია. ის ეხმარება მასწავლებელს, შექმნას დინამიკური სასწავლო პროცესი, რომელშიც მთელი კლასია ჩართული. დისკუსიის გზით გააზრებული ინფორმაცია მეხსიერებაშიც უფრო დიდხანს რჩება და, ამასთან, მეთოდი საშუალებას იძლევა, მოსწავლეებმა გამოიმუშაონ ისეთი მნიშვნელოვანი უნარები, როგორებიცაა: ეფექტური კომუნიკაცია, ფაქტების გააზრება, საკუთარი აზრის დასაბუთებულად გადმოცემა, თავისუფალი მსჯელობა, ურთიერთპატივისცემა, კრიტიკული აზროვნება და ა.შ.

დისკუსიის დროს მასწავლებელი შინაარსობრივ მხარეში არ ერთვება და მხოლოდ ფასილიტატორის ფუნქცია აქვს.

მრგვალი მაგიდა

დისკუსიის ამ ფორმით ჩატარების დროს თითოეულ მოსწავლეს თანაბარი შესაძლებლობა აქვს, მონაწილეობა მიიღოს პროცესში. მიზანი რაიმე პრობლემის გადაჭრა ან მოსაზრებებს შორის უპირატესობის დადგენა კი არაა, მოსწავლეთა შეხედულებების, ცოდნის და ჰიპოთეზების თანაბრად განხილვაა. მსგავსი მიდგომა მოსწავლეს თემის მრავალმხრივ გააზრებასა და შესწავლაში ეხმარება.

მნიშვნელოვანია, საკლასო ოთახში სკამები წრიულად იყოს განლაგებული, შექმნილი იყოს უსაფრთხო, ურთიერთპატივისცემამდე დაფუძნებული გარემო, სადაც თითოეულ ადამიანს თავისუფლად შეუძლია აზრის გამოთქმა.

დებატები

მრგვალი მაგიდისგან განსხვავებით, დებატები ორი განსხვავებული პოზიციის მქონე ჯგუფს შორის ტარდება. მონაწილეთა მიზანია საკუთარი შეხედულების დაცვა და მსმენელის დარწმუნება თავიანთი არგუმენტების მართებულობაში. დებატები მოსწავლეებს ეხმარება, გამოიმუშაონ ინფორმაციის დამუშავების, ჯგუფური მუშაობის, კრიტიკული მოსმენის, არგუმენტების პოვნისა და ეფექტურად ჩამოყალიბების უნარები. მოსწავლეები სწავლობენ განსხვავებული აზრების მოსმენას და ემოციების კონტროლს. დებატების დროს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, მასწავლებელმა ერთნაირი დრო მისცეს ორივე მხარეს.

არ არის აუცილებელი, დებატებს გამარჯვებული ჰყავდეს. თუმცა, თუ მასწავლებელს მოსწავლეთა შეფასება უწევს, შეიძლება მოსწავლეები მათ მიერ მოფიქრებული არგუმენტების ეფექტურობისთვის ფასდებოდნენ.

როლური თამაში

ყველა მასწავლებელს უნდა, მოსწავლეები საგაკვეთილო პროცესში აქტიურად და ნაყოფიერად იყვნენ ჩართული. ამისთვის როლური თამაში შესაფერისი მეთოდია. ის საშუალებას იძლევა, კლასში შეიქმნას შემცნებით-გასართობი განწყობა, რომელიც მოსწავლეებს ხალისით ჩართავს გაკვეთილში და ხელს შეუწყობს ინფორმაციის მრავალმხრივ გააზრებას, რაც მათ თვალსაწიერს აფართოებს. მოსწავლე პროცესში ჩართულია, როგორც ფიზიკურად, ისე - გონებრივად.

როლური თამაში ავითარებს შემდეგ უნარებს: შემოქმედებითობას, კრიტიკულ აზროვნებას, ემპათიას და ა.შ. შესაბამისად, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ როლური თამაშის გამოყენების მიზანი არის როგორც კოგნიტური, ისე აფექტური და ფსიქომოტორული. როლური თამაშების დაწყებამდე აუცილებელია მოსამზადებელი სამუშაოს ჩატარება: მიზნებისა და ინსტრუქციის გამოკვეთა, სცენარის განსაზღვრა და როლების დარიცხვა. შესაძლოა, ამ ეტაპზე გამოიკვეთონ მოსწავლეები, რომლებიც პროცესის დამკვირვებლები იქნებიან. შესაბამისად, საჭიროა შემუშავდეს შეფასების კრიტერიუმები. მასწავლებელი უნდა დარწმუნდეს, რომ ყველა კომფორტულად გრძნობს თავს საკუთარ როლში. მომზადების ფაზის შემდეგ იწყება უშუალო გათამაშება. სასურველია, რომ როლში შესვლა და გამოსვლა მცირე რიტუალით ხდებოდეს, მაგალითად, ხაზის დემონსტრაციულად გადაკვეთა, რის შემდეგაც მონაწილე შედის ან გამოდის პერსონაჟის როლიდან.

პროექტი

პროექტული სწავლება მოქალაქეობის სწავლებისას ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული და საჭირო მეთოდია. ის ეხმარება მოსწავლეებს კრიტიკული აზროვნების, ინფორმაციის ანალიზის, პრობლემის გადაჭრის ეფექტური გზების მოძებნის, თანამშრომლობის, მოკლე და გრძელვადიანი მიზნების დასახვისა და თვითშეფასების უნარების განვითარებაში. ეს უნარები კი აქტიური მოქალაქისთვის აუცილებელია.

ჯგუფური მუშაობის დროს ყოველთვის არის საშიშროება, რომ რომელიმე მონაწილე საერთოდ არ იქნება ჩართული ან მხოლოდ ტექნიკური შემსრულებლის როლს დასჯერდება. ამიტომ მნიშვნელოვანია, მასწავლებელი ხელს უწყობდეს მოსწავლეების თანაბრად ჩართულობას პროექტის განხორციელების ყველა ეტაპზე.

პროექტის განხორციელებისას მოსწავლეებმა უნდა შეძლონ იმ აქტუალური თემის არჩევა და დამუშავება, რომელზეც აპირებენ მუშაობას. მათ უნდა მოახერხონ მიზნებისა და ამოცანების მკაფიოდ ჩამოყალიბება და აქტივობების შესაბამისად განსაზღვრა. პროექტის დასრულების შემდეგ კი აუცილებელია პროექტის შედეგების შეფასება. ერთი მხრივ, ეს მოსწავლეებს საშუალებას აძლევს, შეამოწმონ, რამდენად მოახერხეს პროექტით განსაზღვრული მიზნების მიღწევა და ამავე დროს ეხმარება, გამოკვეთონ, რამ შეუწყო და რამ შეუშალა ხელი პროექტის წარმატებით განხორციელებას; რა იყო ჯგუფის სუსტი და ძლიერი მხარეები და რის გათვალისწინება დაეხმარებათ სამომავლოდ პროექტების განხორციელებაში.

სასწავლო მენიუ

სასწავლო მენიუ დიფერენცირებული სწავლების მეთოდია. ის სხვადასხვა სირთულის დავალებების ნაკრებია, რომელთა დიფერენცირება შესაძლებელია მოსწავლის მზაობის, ინტერესებისა და სწავლის სტილის მიხედვით. დავალებები რამდენიმე ტიპისაა, მათი ნაწილი სავალდებულო შესასრულებელია, ნაწილი - არჩევითი, ხოლო ზოგიც - არასავალდებულო. მოსწავლეს შეუძლია, თვითონ გადაწყვიტოს, ინდივიდუალურად იმუშავებს დავალებაზე, თუ წყვილსა ან ჯგუფში, რამდენ დროს მოანდომებს მასზე მუშაობას და ა.შ. სასწავლო მენიუზე მუშაობის დროს ძალიან დიდია მოსწავლეთა ავტონომიურობის ხარისხი. ეს მოსწავლეს უვითარებს მეტაკოგნიტურ უნარებს და ზრდის მის დამოუკიდებლობის ხარისხს.

სახელმძღვანელოში უხვადაა სავარჯიშოები, რომელთა დახმარებითაც მასწავლებელს შეუძლია შეადგინოს სასწავლო მენიუ და თავად განსაზღვროს, რომელ დავალებას მიანიჭებს სავალდებულო თუ არჩევით **სტატუსს**.

მატრიცა

თემა: გლობალური მოქალაქეობა		საათების სავარაუდო რაოდენობა - 30	
<p>თემასთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები: მოქალაქის სტატუსი გულისხმობს უფლებებს და ამავე დროს მოვალეობებს ქვეყნის წინაშე; უფლებების დაცვა სახელმწიფოს ევალება; ლოკალურ დონეზე პრობლემების მოგვარება გლობალურადაც ცვლის სამყაროს; საკუთარ ქვეყანაზე ზრუნვა არ გამორიცხავს გლობალური პრობლემების გადაჭრაში ჩართვას; ციფრული კომპეტენციები ეხმარება ადამიანს საზოგადოებასთან ურთიერთობაში როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის გარეთ; დებინფორმაციის შეცდომაში შეჭყავს ადამიანები, ამიტომ მნიშვნელოვანია ინფორმაციის გადამოწმება; ფსიქოსოციალური უნარები ადამიანებს საზოგადოებასთან ჰარმონიულ ურთიერთობაში ეხმარება; პიროვნული მახასიათებლები ადამიანს გარემოსთან ურთიერთობისას უყალიბდება.</p>		<p>თემასთან დაკავშირებული საკვანძო შეკითხვები:</p> <ul style="list-style-type: none"> როგორ და რატომ ხდებიან ადამიანები რომელიმე ქვეყნის მოქალაქეები? რატომ არის სახელმწიფო ვალდებული, დაიცვას ადამიანის უფლებები? რატომ უნდა ვიზრუნოთ როგორც ლოკალურ, ისე გლობალურ პრობლემებზე? რატომ უნდა გადავამოწმოთ ინფორმაცია? რატომ და როგორ უნდა ვიზრუნოთ პიროვნულ განვითარებაზე? რატომ არის ციფრული კომპეტენციების განვითარება მნიშვნელოვანი? 	
მაკროცნება/ მაკროცნებასთან დაკავშირებული კრიტერიუმი:			
კომპლექსური დავალებები (დასახელება)	სამიზნე ცნებები და ქვეცნებები	საკითხები	საკვანძო შეკითხვები
დროის ხაზი, რომელიც წარმოადგენს ადამიანის უფლებების განვითარების ეტაპებს, მათ გავლენასა და მნიშვნელობას ადამიანებზე ცხოვრებაზე	დემოკრატია	ადამიანის უფლებები და მისი განვითარების პროცესი	როგორ წარმოვაჩინო დროის ხაზის მეშვეობით ადამიანის უფლებების განვითარების ძირითადი ეტაპები და მათი მნიშვნელობა?
ვიდეორგოლის შექმნა მოქალაქეობის მნიშვნელობაზე	დემოკრატია მდგრადი განვითარება	მოქალაქეობის არსი და მნიშვნელობა	როგორ წარმოვაჩინო ვიდეორგოლის დახმარებით მოქალაქეობის, მათ შორის გლობალური მოქალაქეობის არსი და მნიშვნელობა?

<p>კომიქსის შექმნა პიროვნებად ჩამოყალიბების პროცესისა და პიროვნული მახასიათებლების შესახებ</p>	<p>საზოგადოება სამოქალაქო მონაწილეობა</p>	<p>პიროვნებად ჩამოყალიბების პროცესი</p>	<p>როგორ წარმოვაჩინო კომიქსის შექმნით პიროვნებად ჩამოყალიბების პროცესი და პიროვნების მახასიათებლები?</p>	
<p>ბლოგპოსტის შექმნა დემინფორმაციისა და ყალბი ამბების უარყოფითი შედეგების შესახებ</p>	<p>მდგარდი განვითარება სამოქალაქო მონაწილეობა</p>	<p>დემინფორმაცია</p>	<p>როგორ წარმოვაჩინო დემინფორმაციის მავნე შედეგები ბლოგპოსტის საშუალებით?</p>	
<p>გრძელვადიანი მიზანი</p>	<p>საკითხი/ქვესაკითხები</p>	<p>საკვანძო შეკითხვა / შეკითხვები</p>	<p>შუალედური სასწავლო მიზანი</p>	
<p>სამიზნე ცნება და მასთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები</p>	<p>ადამიანის უფლებები და მისი განვითარების პროცესი ქვეცნებები:</p>	<p>როგორ წარმოვაჩინო დროის ხაზის მეშვეობით ადამიანის უფლებების განვითარების ძირითადი ეტაპები და მათი მნიშვნელობა?</p>	<p>კომპლექსური დავალების პირობა</p>	
<p>დემოკრატია (ადამიანის უფლებები, სამართლებრივი დოკუმენტები, დემოკრატიის პრინციპები) (მოქ.საშ.1,2,3,4) 1. ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანასწორი, საკუთარი ღირსებითა და უფლებებით; 2. ადამიანს აქვს სამოქალაქო-პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კოლექტიური უფლებები; საქართველოს კონსტიტუცია და საერთაშორისო დოკუმენტები (დეკლარაციები, კონვენციები) ამ უფლებების დაცვას უზრუნველყოფს;</p>	<p>კომპლექსური დავალების დამუშავების ეტაპები (რესურსები, აქტივობები): I ეტაპი: კომპლექსური დავალების ფორმანაბიჯი 1. რესურსი/აქტივობა: ქრონოლოგიის განმარტება დროის ხაზის ნიმუშების ნახვა და დამზადება შესაძლებელია საიტებზე Learningapps და canva</p> <table border="1" data-bbox="567 931 1487 1087"> <tr> <td data-bbox="567 931 1017 1087"> <p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p> </td> <td data-bbox="1017 931 1487 1087"> <ul style="list-style-type: none"> • რა არის დროის ხაზი? • რატომ არის მისი აგება მნიშვნელოვანი? • როგორ ავაგო ის? </td> </tr> </table> <p>II ეტაპი: კომპლექსური დავალების შინაარსი ნაბიჯი 1. ადამიანის ცხოვრების რა ასპექტებს უკავშირდებოდა სხვადასხვა თაობის უფლებები და როგორი იყო მათი გავლენა საზოგადოებაზე? რესურსი/აქტივობა: პარაგრაფი N1</p>	<p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რა არის დროის ხაზი? • რატომ არის მისი აგება მნიშვნელოვანი? • როგორ ავაგო ის? 	<p>ადამიანის უფლებები დროის ტრილში ამ პარაგრაფის დასრულების შემდეგ შექმენით ქრონოლოგიური ხაზი, რომელზეც წარმოდგენილი იქნება ადამიანის უფლებების განვითარების პროცესის თქვენთვის მნიშვნელოვანი მომენტები, ანტიკური ხანიდან თანამედროვე პერიოდამდე.</p>
<p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რა არის დროის ხაზი? • რატომ არის მისი აგება მნიშვნელოვანი? • როგორ ავაგო ის? 			

<p>3. დემოკრატიულ საზოგადოებაში/სახელმწიფოში ადამიანის უფლებები უმთავრესი ღირებულებაა;</p> <p>4. დემოკრატია ეფუძნება ფუნდამენტურ პრინციპებს (თანასწორობა, კანონის უზენაესობა, გამჭვირვალობა, ხელისუფლების დანაწილება, სამართლიანი არჩევნები, პასუხისმგებლობა, ინკლუზიურობა, არაძალადობრივი მეთოდებით მოქმედება, ტოლერანტობა), რომელთა დაცვის გარეშეც დემოკრატიული სახელმწიფო ფუნქციონირებას ვერ შეძლებს.</p>	<p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • რას გულისხმობს სამოქალაქო, პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური უფლებები? • რატომ არის ეს უფლებები ცალკეული ადამიანისთვის ან მთლიანად საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი? • რას იწვევდა ადამიანის უფლებო მდგომარეობაში ჩაყენება? • რა მოვლენები უძღოდა წინ სხვადასხვა თაობის მიერ უფლების მოპოვებას? • როგორ გადმოვცე ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული მოვლენები დროის ხაზზე? 	<p>დროის ხაზის პრეზენტაციის დროს თვალნათლივ წარმოაჩინეთ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ადამიანის ცხოვრების რა ასპექტებს უკავშირდებოდა სხვადასხვა თაობის უფლებები და როგორი იყო მათი გავლენა საზოგადოებაზე? • რატომ და რა ხერხებით ცდილობდნენ ადამიანები უფლებების მოპოვებას სხვადასხვა ეპოქაში? რა შედეგებს აღწევდნენ ისინი? • რა როლი უჭირავს ადამიანის უფლებებს თანამედროვე სახელმწიფოში, ვის ევალება მათი დაცვა და მისი დაცვის რა მექანიზმები არსებობს?
	<p>ნაბიჯი 2. რატომ და რა ხერხებით ცდილობდნენ ადამიანები უფლებების მოპოვებას სხვადასხვა ეპოქაში? რა შედეგებს აღწევდნენ ისინი?</p> <p>რესურსი/აქტივობა: პარაგრაფი N1</p>	<p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p> <ul style="list-style-type: none"> • რა ხერხებით ცდილობდნენ ადამიანები უფლებების მოპოვებას სხვადასხვა ეპოქაში? • რა შედეგებს აღწევდნენ ისინი? • რატომ იყო ამ უფლებების მოპოვება მნიშვნელოვანი? • როგორ გადმოვცე სხვადასხვა ეპოქაში მომხდარი ამბები დროის ხაზის მეშვეობით? 	

	<p>ნაბიჯი 3. რა როლი უჭირავს ადამიანის უფლებებს თანამედროვე სახელმწიფოში და ვის ევალება მათი დაცვა და მისი დაცვის რა მექანიზმები არსებობს</p> <p>რესურსი/აქტივობა: პარაგრაფი N1</p>			
	<table border="1" data-bbox="555 357 1473 664"> <tr> <td data-bbox="555 357 901 664"> <p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p> </td> <td data-bbox="901 357 1473 664"> <ul style="list-style-type: none"> • როგორ აღიქმება ადამიანის უფლებები დღევანდელ ეპოქაში? • რა უწყობს ხელს ადამიანის უფლებების ერთიან სისტემად აღქმას? • ვის და რატომ ევალება ადამიანის უფლებების დაცვა? • როგორ წარმოვაჩინო თანამედროვე მოვლენები დროის ხაზზე? </td> </tr> </table> <p>მოსწავლეების მხრიდან კომპლექსური დავალების პრეზენტაციის პროცესში მასწავლებლის მიერ დასმული შეკითხვები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • აღწერე, როგორ წარიმართა დავალებაზე მუშაობის პროცესი; • აღწერე, რა პროდუქტი შექმენი; • რა საკითხს შეეხება შენ მიერ მომზადებული დავალება? • ახსენი, რატომ შექმენი დღიური? რის თქმა გინდოდა მისი საშუალებით? • რატომ ფიქრობ, რომ შენ მიერ შექმნილი დავალება დროის ხაზია? • შენი აზრით, ვინ უნდა დაინტერესდეს შენ მიერ შექმნილი კომპლექსური დავალებით და რატომ? • რა დაბრკოლებებს წააწყდი დავალებაზე მუშაობის პროცესში? • რას გააკეთებდი სხვაგვარად, ახლა რომ იწყებდე დავალებაზე მუშაობას? • მსგავსი ფორმის ან შინაარსის დავალება სხვა დროს თუ შეგისრულებია? • შენი აზრით, რით ჰგავს და რით განსხვავდება შენი დავალება შენი თანაკლასელების ნაშრომებისგან? 	<p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • როგორ აღიქმება ადამიანის უფლებები დღევანდელ ეპოქაში? • რა უწყობს ხელს ადამიანის უფლებების ერთიან სისტემად აღქმას? • ვის და რატომ ევალება ადამიანის უფლებების დაცვა? • როგორ წარმოვაჩინო თანამედროვე მოვლენები დროის ხაზზე? 	
<p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • როგორ აღიქმება ადამიანის უფლებები დღევანდელ ეპოქაში? • რა უწყობს ხელს ადამიანის უფლებების ერთიან სისტემად აღქმას? • ვის და რატომ ევალება ადამიანის უფლებების დაცვა? • როგორ წარმოვაჩინო თანამედროვე მოვლენები დროის ხაზზე? 			

გრძელვადიანი მიზანი სამიზნე ცნება და მასთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	საკითხი/ქვესაკითხები მოქალაქეობის არსი და მნიშვნელობა	საკვანძო შეკითხვა / შეკითხვები	შუალედური სასწავლო მიზანი				
	ქვეცნებები: გლობალიზაცია	როგორ წარმოვაჩინო ვიდეორგო- ლის დახმარებით მოქალაქეობის, მათ შორის გლობალური მოქალა- ქეობის არსი და მნიშვნელობა	კომპლექსური დაგალების პირობა				
<p>დემოკრატია (ადამიანის უფლებები, სამართლებრივი დოკუმენტები, დემოკრატიის პრინციპები) (მოქ.საშ.1,2,3,4)</p> <p>1. ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანას- წორი, საკუთარი ღირსე- ბითა და უფლებებით;</p> <p>2. ადამიანს აქვს სამოქალაქო- პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკ- ური და კულტურული უფლებები; საქარ- თველოს კონსტიტუცია და საერთაშორისო დოკუმენტები (დეკლარაციები, კონვენციები) ამ უფლებების დაცვას უზრუნველყოფს;</p>	<p>I ეტაპი: კომპლექსური დაგალების ფორმა ნაბიჯი 1. რესურსი/აქტივობა: ვიდეოებს შესაქმნელად შეიძლება გამოიყენონ სმარტფონი და თავად გადაიღონ კადრები ან ვიდეო ააწყონ ინტერნეტში არსებული მასალით. ვიდეოების გადასაღებად შეიძლება გამოიყენონ საიტები https://biteable.com/ ან https://www.kapwing.com/</p> <table border="1" data-bbox="555 734 901 890"> <tr> <td>დეკლარაციულ, პირობ- ისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტი- რებული შეკითხვები</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> რა არის ვიდეორგოლი? რატომ არის ინფორმაციის გადაცემა ვიდეორგოლით ეფექტიანი? როგორ გადავიღო ვიდეორგოლი? </td> </tr> </table> <p>II ეტაპი: კომპლექსური დაგალების შინაარსი ნაბიჯი 1. რა არის მოქალაქეობის არსი და მნიშვნელობა, როგორ უკავშირდება მოქალაქის სტატუსი უფლებებსა და მოვალეობებს?</p> <p>რესურსი/აქტივობა: პარაგრაფი N2</p> <table border="1" data-bbox="555 1075 901 1305"> <tr> <td>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> რა არის მოქალაქეობის არსი? რა უფლებები აქვს მოქალაქეს? რა მოვალეობები აქვს მოქალაქეს? რატომ არის მოქალაქეობა მნიშვნელოვანი? როგორ გადმოვცე მიღებული ინფორმაცია ვიდეორგოლის მეშვეობით? </td> </tr> </table>	დეკლარაციულ, პირობ- ისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტი- რებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის ვიდეორგოლი? რატომ არის ინფორმაციის გადაცემა ვიდეორგოლით ეფექტიანი? როგორ გადავიღო ვიდეორგოლი? 	დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის მოქალაქეობის არსი? რა უფლებები აქვს მოქალაქეს? რა მოვალეობები აქვს მოქალაქეს? რატომ არის მოქალაქეობა მნიშვნელოვანი? როგორ გადმოვცე მიღებული ინფორმაცია ვიდეორგოლის მეშვეობით? 	<p>მოქალაქეობა და გლობალური მოქალაქეობა</p> <p>ამ პარაგრაფის დასრულების შემდეგ შექმენით ვიდეორგოლი, რომელშიც წარმოადგენთ მოქალაქეობის არსსა და მნიშვნელობას.</p> <p>ვიდეორგოლში თვალნათლივ წარმოაჩინეთ</p> <ul style="list-style-type: none"> რა არის მოქალაქეობის არსი და მნიშვნელობა, როგორ უკავშირდება მოქალაქის სტატუსი უფლებებსა და მოვალეობებს? რას ნიშნავს იყო რომელიმე ქვეყნის მოქალაქე? როგორია საქართველოს მოქალაქეობის მინიჭების პროცესი? რას ნიშნავს გლობალური მოქალაქეობა და როგორ გავლენას ახდენს ის ადგილობრივ თუ საერთაშორისო დონეზე? 	<p>მოქალაქეობა და გლობალური მოქალაქეობა</p> <p>ამ პარაგრაფის დასრულების შემდეგ შექმენით ვიდეორგოლი, რომელშიც წარმოადგენთ მოქალაქეობის არსსა და მნიშვნელობას.</p> <p>ვიდეორგოლში თვალნათლივ წარმოაჩინეთ</p> <ul style="list-style-type: none"> რა არის მოქალაქეობის არსი და მნიშვნელობა, როგორ უკავშირდება მოქალაქის სტატუსი უფლებებსა და მოვალეობებს? რას ნიშნავს იყო რომელიმე ქვეყნის მოქალაქე? როგორია საქართველოს მოქალაქეობის მინიჭების პროცესი? რას ნიშნავს გლობალური მოქალაქეობა და როგორ გავლენას ახდენს ის ადგილობრივ თუ საერთაშორისო დონეზე?
დეკლარაციულ, პირობ- ისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტი- რებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის ვიდეორგოლი? რატომ არის ინფორმაციის გადაცემა ვიდეორგოლით ეფექტიანი? როგორ გადავიღო ვიდეორგოლი? 						
დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის მოქალაქეობის არსი? რა უფლებები აქვს მოქალაქეს? რა მოვალეობები აქვს მოქალაქეს? რატომ არის მოქალაქეობა მნიშვნელოვანი? როგორ გადმოვცე მიღებული ინფორმაცია ვიდეორგოლის მეშვეობით? 						

3. დემოკრატიულ საზოგადოებაში/სახელმწიფოში ადამიანის უფლებები უმთავრესი ღირებულებაა;

4. დემოკრატია ეფუძნება ფუნდამენტურ პრინციპებს (თანასწორობა, კანონის უზენაესობა, გამჭვირვალობა, ხელისუფლების დანაწილება, სამართლიანი არჩევნები, პასუხისმგებლობა, ინკლუზიურობა, არაძალადობრივი მეთოდებით მოქმედება, ტოლერანტობა), რომელთა დაცვის გარეშეც დემოკრატიული სახელმწიფო ფუნქციონირებას ვერ შეძლებს.

ნაბიჯი 2. რას ნიშნავს გლობალური მოქალაქეობა და როგორ გავლენას ახდენს ის ადგილობრივ თუ საერთაშორისო დონეზე?

ნაბიჯი 3. რამდენად არის შესაძლებელი, რომ ერთდროულად რომელიმე კონკრეტული სახელმწიფოს მოქალაქეც იყო და გლობალური მოქალაქეც?

რესურსი/აქტივობა:

პარაგრაფი N2

დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> • რას ნიშნავს გლობალური მოქალაქეობა? • რა ახდენს გავლენას გლობალიზაციაზე და რაში გამოიხატება თავად გლობალიზაციის გავლენა? • ვინ არის გლობალური მოქალაქე და შესაძლოა თუ არა, ის კონკრეტული ქვეყნის მოქალაქე იყოს? • როგორ გადმოვცე ინფორმაცია ვიდეორგოლის სახით?
--	--

ნაბიჯი 4. როგორია გლობალური მოქალაქეობის როლი და გავლენა განსხვავებული კულტურების მშვიდობიან თანაცხოვრებაზე? მსოფლიო მნიშვნელობის პრობლემების მოგვარებაზე?

რესურსი/აქტივობა:

პარაგრაფი N2

დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> • რა გავლენა აქვს გლობალურ მოქალაქეობას განსხვავებული კულტურის მშვიდობიან თანაცხოვრებაზე? • რატომ არიან ჩართული ადამიანები გლობალური პრობლემების მოგვარებაში?
--	--

- რამდენად არის შესაძლებელი, რომ ერთდროულად რომელიმე კონკრეტული სახელმწიფოს მოქალაქეც იყო და გლობალური მოქალაქეც?
- როგორია გლობალური მოქალაქეობის როლი და გავლენა განსხვავებული კულტურების მშვიდობიან თანაცხოვრებაზე? მსოფლიო მნიშვნელობის პრობლემების მოგვარებაზე?

<p>მდგრადი განვითარება მდგრადი განვითარება (მოქ.საშ.3)</p> <p>1. რესურსების მოხმარებისას მნიშვნელოვანია საზოგადოების ინტერესებისა და მომავლის პერსპექტივის გათვალისწინება;</p> <p>2. ლოკალურ ქმედებებს გლობალური შედეგები მოსდევს (მაგალითად, გარემოზე ზრუნვა ერთი შეხედვით უმნიშვნელო მოქმედებებით იწყება (მაგ., ნაგვის ძირს არ დაყრა, პოლიეთილენის პარკზე უარის თქმა).</p>	<p>მოსწავლეების მხრიდან კომპლექსური დავალების პრეზენტაციის პროცესში მასწავლებლის მიერ დასმული შეკითხვები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • აღწერე, როგორ წარიმართა დავალებაზე მუშაობის პროცესი; • აღწერე, რა პროდუქტი შექმენი; • რა საკითხს შეეხება შენი მიერ მომზადებული დავალება? • ახსენი, რატომ შექმენი დღიური? რის თქმა გინდოდა მისი საშუალებით? • შენი აზრით, ვინ უნდა დაინტერესდეს შენი მიერ შექმნილი კომპლექსური დავალებით და რატომ? • რა დაბრკოლებებს წააწყდი დავალებაზე მუშაობის პროცესში? • რას გააკეთებდი სხვაგვარად, ახლა რომ იწყებდე დავალებაზე მუშაობას? • მსგავსი ფორმის ან შინაარსის დავალება სხვა დროს თუ შეგისრულებია? • შენი აზრით, რით ჰგავს და რით განსხვავდება შენი დავალება შენი თანაკლასელების ნაშრომებისგან? 	
---	--	--

გრძელვადიანი მიზანი	საკითხი/ქვესაკითხები პიროვნების ჩამოყალიბების პროცესს	საკვანძო შეკითხვა / შეკითხვები	შუალედური სასწავლო მიზანი				
სამიზნე ცნება და მასთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	ქვეცნებები: ემპათია თვითრეფლექსია ასერტულობა	როგორ წარმოვაჩინო კომიქსის შექმნით პიროვნებად ჩამოყალიბების პროცესი და პიროვნების მახასიათებლები	კომპლექსური დავალების პირობა				
<p>საზოგადოება (პიროვნება, ინდივიდი, სოციალიზაცია) (მოქ.საშ.1, 2, 4)</p> <p>1. ადამიანი არის პიროვნება, საკუთარი მსოფლმხედველობითა (იდეები, ღირებულებები) და მისწრაფებებით; მას აქვს საკუთარი პიროვნების თავისუფალი განვითარების უფლება;</p> <p>2. ადამიანს გააჩნია სხვადასხვა (ფიზიოლოგიური, უსაფრთხოების, სოციალური კონტაქტების და სხვა) მოთხოვნილებები, რომელთა დაკმაყოფილების გარეშე ის ვერ შეძლებს პიროვნულ განვითარებას;</p>	<p>კომპლექსური დავალების დამუშავების ეტაპები (რესურსები, აქტივობები):</p> <p>I ეტაპი: კომპლექსური დავალების ფორმა ნაბიჯი 1.</p> <p>რესურსი/აქტივობა: კომიქსის ნიმუშები შეგიძლიათ ნახოთ საიტზე. http://www.electionportal.ge/</p> <table border="1" data-bbox="571 560 1466 753"> <tr> <td data-bbox="571 560 919 753">დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</td> <td data-bbox="919 560 1466 753"> <ul style="list-style-type: none"> რა არის კომიქსი? რატომ არის კომიქსით ინფორმაციის გადაცემა ეფექტიანი? როგორ შევქმნათ კომიქსი? </td> </tr> </table> <p>II ეტაპი: კომპლექსური დავალების შინაარსი</p> <p>ნაბიჯი 1. რა ფაქტორები მოქმედებს ადამიანის მსოფლმხედველობასა და პიროვნულ განვითარებაზე?</p> <p>რესურსი/აქტივობა: პარაგრაფი N3</p> <table border="1" data-bbox="571 995 1466 1267"> <tr> <td data-bbox="571 995 919 1267">დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</td> <td data-bbox="919 995 1466 1267"> <ul style="list-style-type: none"> რას ნიშნავს პიროვნების ჩამოყალიბება? რა ახდენს ამ პროცესზე გავლენას? რატომ უნდა ვიცნობდეთ პიროვნების განვითარების პროცესს? როგორ გადმოვცე პიროვნების განვითარებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია კომიქსის სახით? </td> </tr> </table>	დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის კომიქსი? რატომ არის კომიქსით ინფორმაციის გადაცემა ეფექტიანი? როგორ შევქმნათ კომიქსი? 	დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რას ნიშნავს პიროვნების ჩამოყალიბება? რა ახდენს ამ პროცესზე გავლენას? რატომ უნდა ვიცნობდეთ პიროვნების განვითარების პროცესს? როგორ გადმოვცე პიროვნების განვითარებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია კომიქსის სახით? 	<p>შექმენით კომიქსი, გამოიგონეთ პერსონაჟები და სიუჟეტი, რომელიც წარმოაჩინოს პიროვნების ჩამოყალიბებისა და განვითარების პროცესს. კომიქსი უნდა ასახავდეს პასუხებს შემდეგ კითხვებზე:</p> <ul style="list-style-type: none"> რა ფაქტორები მოქმედებს ადამიანის მსოფლმხედველობასა და პიროვნულ განვითარებაზე? როგორ ეხმარება ადამიანს თვითრეფლექსია, ემპათია, ასერტულობა თუ ემოციების მართვა სხვა ადამიანებთან ურთიერთობაში? სად და როგორ უნდა გამოიმუშაოს მან ეს უნარები? როგორ ეხმარება ადამიანს ფსიქოსოციალური უნარები კონფლიქტების მართვაში? როგორი პიროვნული მახასიათებლები უწყობს ხელს განსხვავებული შეხედულებების მქონე ადამიანებს მშვიდობიან თანაცხოვრებასა და საერთო პრობლემების მოგვარებაზე კონცენტრირებაში? 	
დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის კომიქსი? რატომ არის კომიქსით ინფორმაციის გადაცემა ეფექტიანი? როგორ შევქმნათ კომიქსი? 						
დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რას ნიშნავს პიროვნების ჩამოყალიბება? რა ახდენს ამ პროცესზე გავლენას? რატომ უნდა ვიცნობდეთ პიროვნების განვითარების პროცესს? როგორ გადმოვცე პიროვნების განვითარებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია კომიქსის სახით? 						

3. სხვა ადამიანებთან/ სოციალურ ჯგუფებთან /ინსტიტუციებთან ურთიერთობა ადამიანს პიროვნულ განვითარებაში უწყობს ხელს;

4. ასერტულობა (ადამიანის უნარი თამამად გამოხატოს საკუთარი აზრი სხვისი შეურაცხყოფის გარეშე) ხელს უწყობს პიროვნების და სოციუმის ჰარმონიულ ურთიერთობას.

სამოქალაქო მონაწილეობა (მოქ.საშ.2,4)

1. დემოკრატიული საზოგადოება არის სამოქალაქო საზოგადოება, რომელიც აქტიური მოქალაქეებისგან შედგება;

2. სამოქალაქო მონაწილეობა საზოგადოებრივ საჭიროებებზე/ქვეყანაზე ზრუნვის საშუალებაა;

ნაბიჯი 2. როგორ ეხმარება ადამიანს თვითრეფლექსია, ემპათია, ასერტულობა თუ ემოციების მართვა სხვა ადამიანებთან ურთიერთობაში? სად და როგორ უნდა გამოიმუშაოს მან ეს უნარები? როგორ ეხმარება ადამიანს ფსიქოსოციალური უნარები კონფლიქტების მართვაში?

რესურსი/აქტივობა:

პარაგრაფი N3

დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> • რა უნარები სჭირდება ადამიანს პიროვნული განვითარებისთვის? • რაში გვეხმარება ფსიქოსოციალური უნარები? • ვინ ახდენს გავლენას ამ უნარების ჩამოყალიბებაზე? • როგორ გადმოვცე მიღებული ინფორმაცია კომიქსის სახით?
--	--

ნაბიჯი 3. როგორი პიროვნული მახასიათებლები უწყობს ხელს განსხვავებული შეხედულებების მქონე ადამიანებს მშვიდობიან თანაცხოვრებასა და საერთო პრობლემების მოგვარებაზე კონცენტრირებაში?

რესურსი/აქტივობა:

პარაგრაფი N3

დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> • რას გულისხმობს მშვიდობიანი თანაცხოვრება? • როგორი პიროვნული მახასიათებლები უწყობს ხელს განსხვავებული შეხედულებების მქონე ადამიანებს მშვიდობიან თანაცხოვრებაში? • რატომ არის მნიშვნელოვანი პიროვნების განვითარების პროცესში განსხვავებული შეხედულებების ადამიანებთან ურთიერთობა? • როგორ გვეხმარება მშვიდობიანი თანაცხოვრება საერთო პრობლემებზე კონცენტრირებაში? • როგორ გადმოვცე დამუშავებული მასალა კომიქსის სახით?
--	--

<p>3. აქტიური მოქალაქეები სხვადასხვა გზით (სოციალური პროექტების დაგეგმვა-განხორციელებით, მოხალისეობრივი საქმიანობით, ადვოკატირებით, ლობირებით) ბრუნავენ საზოგადოებრივი პრობლემების მოგვარებაზე. ამ დროს ისინი თანამშრომლობენ ერთმანეთთან, საზოგადოებრივ ინსტიტუტებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, სახელმწიფო სტრუქტურებთან;</p> <p>4. სამოქალაქო მონაწილეობის დროს მნიშვნელოვანია სხვა ადამიანების ინტერესების გათვალისწინება;</p> <p>5. სამოქალაქო მონაწილეობა გამორიცხავს ძალადობრივ ქმედებებს.</p>	<p>მოსწავლეების მხრიდან კომპლექსური დავალების პრეზენტაციის პროცესში მასწავლებლის მიერ დასმული შეკითხვები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • აღწერე, როგორ წარიმართა დავალებაზე მუშაობის პროცესი; • აღწერე, რა პროდუქტი შექმენი; • რა საკითხს შეეხება შენ მიერ მომზადებული დავალება? • ახსენი, რატომ შექმენი დღიური? რის თქმა გინდოდა მისი საშუალებით? • შენი აზრით, ვინ უნდა დაინტერესდეს შენ მიერ შექმნილი კომპლექსური დავალებით და რატომ? • რა დაბრკოლებებს წააწყდი დავალებაზე მუშაობის პროცესში? • რას გააკეთებდი სხვაგვარად, ახლა რომ იწყებდე დავალებაზე მუშაობას? • მსგავსი ფორმის ან შინაარსის დავალება სხვა დროს თუ შეგისრულებია? • შენი აზრით, რით ჰგავს და რით განსხვავდება შენი დავალება შენი თანაკლასელების ნაშრომებისგან? 	
---	--	--

გრძელვადიანი მიზანი	საკითხი/ქვესაკითხები	საკვანძო შეკითხვა / შეკითხვები	შუალედური სასწავლო მიზანი				
სამიზნე ცნება და მასთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	დებინფორმაცია, ყალბი ამბები, ქვეცნებები: პოსტსიმართლე ნიჭილიზმი	როგორ წარმოვაჩინო დებინფორმაციის მანვე შედეგები ბლოგპოსტის საშუალებით?	კომპლექსური დავალების პირობა				
კომპლექსური დავალების დამუშავების ეტაპები (რესურსები, აქტივობები):							
<p>მდგრადი განვითარება (მოქ.საშ.3)</p> <p>3. რესურსების მოხმარებისას მნიშვნელოვანია საზოგადოების ინტერესებისა და მომავლის პერსპექტივის გათვალისწინება;</p> <p>4. ლოკალურ ქმედებებს გლობალური შედეგები მოსდევს (მაგალითად, გარემოზე ზრუნვა ერთი შეხედვით უმნიშვნელო მოქმედებებით იწყება (მაგ., ნავგის ძირს არ დაყრა, პოლიეთილენის პარკზე უარის თქმა)).</p> <p>სამოქალაქო მონაწილეობა სამოქალაქო მონაწილეობა (მოქ.საშ.2,4)</p> <p>1. დემოკრატიული საზოგადოება არის სამოქალაქო საზოგადოება, რომელიც აქტიური მოქალაქეებისგან შედგება;</p>	<p>I ეტაპი: კომპლექსური დავალების ფორმა ნაბიჯი 1. რესურსი/აქტივობა: როგორ დავწერო სტატია?</p> <table border="1" data-bbox="555 557 1479 713"> <tr> <td data-bbox="555 557 903 713">დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</td> <td data-bbox="903 557 1479 713"> <ul style="list-style-type: none"> რა არის ბლოგი? რატომ არის ბლოგის საშუალებით გადმოცემული ინფორმაცია ეფექტიანი? როგორ დავწერო ბლოგპოსტი? </td> </tr> </table> <p>II ეტაპი: კომპლექსური დავალების შინაარსი ნაბიჯი 1. რატომ არის სამოქალაქო საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი ობიექტური ინფორმაციის ფლობა? როგორ აისახება ყალბი ინფორმაცია დემოკრატიული საზოგადოების ჩამოყალიბებაზე?</p> <p>რესურსი/აქტივობა: პარაგრაფი N4</p> <table border="1" data-bbox="555 970 1479 1277"> <tr> <td data-bbox="555 970 903 1277">დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</td> <td data-bbox="903 970 1479 1277"> <ul style="list-style-type: none"> რას ნიშნავს სამოქალაქო საზოგადოება? რა სჭირდება სამოქალაქო საზოგადოების წევრებს სწორი გადაწყვეტილების მისაღებად? როგორ მოქმედებს ყალბი ამბები სამოქალაქო საზოგადოებასა და დემოკრატიის განვითარებაზე? როგორ გადმოვცე ინფორმაცია ბლოგის მეშვეობით? </td> </tr> </table>	დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის ბლოგი? რატომ არის ბლოგის საშუალებით გადმოცემული ინფორმაცია ეფექტიანი? როგორ დავწერო ბლოგპოსტი? 	დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რას ნიშნავს სამოქალაქო საზოგადოება? რა სჭირდება სამოქალაქო საზოგადოების წევრებს სწორი გადაწყვეტილების მისაღებად? როგორ მოქმედებს ყალბი ამბები სამოქალაქო საზოგადოებასა და დემოკრატიის განვითარებაზე? როგორ გადმოვცე ინფორმაცია ბლოგის მეშვეობით? 		<p>გაცნობით ამ პარაგრაფში მოცემულ მასალას და დაწერეთ ბლოგი დებინფორმაციისა და ყალბი ამბებისგან მომდინარე საფრთხეების შესახებ.</p> <p>ბლოგში თვალნათლივ წარმოაჩინეთ:</p> <ul style="list-style-type: none"> რატომ არის სამოქალაქო საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი ობიექტური ინფორმაციის ფლობა? როგორ აისახება ყალბი ინფორმაცია დემოკრატიული საზოგადოების ჩამოყალიბებაზე? როგორ აისახება სხვადასხვა ჯგუფის მიმართ გავრცელებული დებინფორმაცია მათ მშვიდობიან თანაცხოვრებაზე?
დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რა არის ბლოგი? რატომ არის ბლოგის საშუალებით გადმოცემული ინფორმაცია ეფექტიანი? როგორ დავწერო ბლოგპოსტი? 						
დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> რას ნიშნავს სამოქალაქო საზოგადოება? რა სჭირდება სამოქალაქო საზოგადოების წევრებს სწორი გადაწყვეტილების მისაღებად? როგორ მოქმედებს ყალბი ამბები სამოქალაქო საზოგადოებასა და დემოკრატიის განვითარებაზე? როგორ გადმოვცე ინფორმაცია ბლოგის მეშვეობით? 						

2.სამოქალაქო მონაწილეობა საზოგადოებრივ საჭიროებებზე/ქვეყანაზე ზრუნვის საშუალებაა;

3. აქტიური მოქალაქეები სხვადასხვა გზით (სოციალური პროექტების დაგეგმვა-განხორციელებით, მოხალისეობრივი საქმიანობით, ადვოკატირებით, ლობირებით) ზრუნავენ საზოგადოებრივი პრობლემების მოგვარებაზე. ამ დროს ისინი თანამშრომლობენ ერთმანეთთან, საზოგადოებრივ ინსტიტუტებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, სახელმწიფო სტრუქტურებთან;

4.სამოქალაქო მონაწილეობის დროს მნიშვნელოვანია სხვა ადამიანების ინტერესების გათვალისწინება;

5.სამოქალაქო მონაწილეობა გამორიცხავს ძალადობრივ ქმედებებს.

ნაბიჯი 2. როგორ აისახება სხვადასხვა ჯგუფის მიმართ გავრცელებული დეზინფორმაცია მათ მშვიდობიან თანაცხოვრებაზე?

რესურსი/აქტივობა:
პარაგრაფი N4

დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> • რას ნიშნავს დეზინფორმაცია? • რატომ და როგორ აისახება ის სხვადასხვა ჯგუფის მშვიდობიან თანაცხოვრებაზე? • როგორ გადმოვცე მიღებული ინფორმაცია ბლოგის ფორმით?
--	--

ნაბიჯი 3. რა საფრთხეებს იწვევს ყალბი ინფორმაცია ლოკალურ და გლობალურ დონეზე?

რესურსი/აქტივობა:
პარაგრაფი N4

დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები	<ul style="list-style-type: none"> • რა შედეგები შეიძლება ჰქონდეს დეზინფორმაციას? • ვისზე შეიძლება გავრცელდეს ეს შედეგები? • რა იწვევს ამ შედეგებს? • როგორ დავწერო ბლოგპოსტი დეზინფორმაციის შედეგების შესახებ?
--	---

- რა საფრთხეებს იწვევს ყალბი ინფორმაცია ლოკალურ და გლობალურ დონეზე?
- ვის ინტერესში შეიძლება შედიოდეს ყალბი ინფორმაციის გავრცელება? როგორ უნდა დაიცვას ადამიანი თავი ყალბი ინფორმაციისგან?

ნაბიჯი 4. ვის ინტერესში შეიძლება შედიოდეს ყალბი ინფორმაციის გავრცელება? როგორ უნდა დაიცვას ადამიანი თავი ყალბი ინფორმაციისგან?

რესურსი/აქტივობა:
პარაგრაფი N4

<p>დეკლარაციულ, პირობისეულ და პროცედურულ ცოდნაზე ორიენტირებული შეკითხვები</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ვის ინტერესში შეიძლება შედიოდეს ყალბი ინფორმაციის გავრცელება? • რა მიზნით ავრცელებენ ყალბ ინფორმაციას? • როგორ უნდა დაიცვას ადამიანი თავი ყალბი ინფორმაციისგან? • როგორ დავწერო ბლოგი განვლილი მასალის შესახებ?
--	--

მოსწავლეების მხრიდან კომპლექსური დავალების პრეზენტაციის პროცესში მასწავლებლის მიერ დასმული შეკითხვები:

- აღწერე, როგორ წარიმართა დავალებაზე მუშაობის პროცესი;
- აღწერე, რა პროდუქტი შექმენი;
- რა საკითხს შეეხება შენ მიერ მომზადებული დავალება?
- ახსენი, რატომ შექმენი **დღიური**? რის თქმა გინდოდა მისი საშუალებით?
- შენი აზრით, ვინ უნდა დაინტერესდეს შენ მიერ შექმნილი კომპლექსური დავალებით და რატომ?
- რა დაბრკოლებებს წააწყდი დავალებაზე მუშაობის პროცესში?
- რას გააკეთებდი სხვაგვარად, ახლა რომ იწყებდე დავალებაზე მუშაობას?
- მსგავსი ფორმის ან შინაარსის დავალება სხვა დროს თუ შეგისრულებია?
- შენი აზრით, რით ჰგავს და რით განსხვავდება შენი დავალება შენი თანაკლასელების ნაშრომებისგან?

რეკომენდაციები პარაგრაფების მიხედვით

პარაგრაფი N1 ადამიანის უფლებები

მოსწავლეს დაეხმარება, გაიხსენოს განვლილი მასალა, კიდევ ერთხელ გაიაზროს, რას წარმოადგენს ადამიანის უფლებები, რა სახეობებად იყოფა ისინი, როგორ ვითარდებოდა და მათი დაცვის რა მექანიზმები არსებობს დღევანდელ მსოფლიოში.

პარაგრაფი მოიცავს 6 საერთო-საკლასო აქტივობას, რომლებზე დაყრდნობითაც უნდა მომზადდეს 1 კომპლექსური დავალება.

საკლასო აქტივობა N	რესურსი
1.1	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
1.2	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
1.3	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
1.4	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
1.5	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
1.6	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა

~~1.1 აქტივობა. მასწავლებელმა ხელი უნდა შეუწყოს დისკუსიას, რომელშიც გამოიკვეთება, დღე-განდღე მსოფლიოში უფლებებისათვის ბრძოლის რა მაგალითებს მიიჩნევენ მოსწავლეები მსოფლიო ისტორიისათვის მნიშვნელოვნად.~~

~~1.2 აქტივობა. მასწავლებელმა ხელი უნდა შეუწყოს დისკუსიას, რომლის დასასრულს მან შეიძლება აღნიშნოს, რომ სამოქალაქო უფლებები (საკუთრების ქონის, ოჯახის შექმნის უფლება), განსხვავებით თუნდაც პოლიტიკური უფლებებისაგან (მაგალითად, ქვეყნის მართვაში მონაწილეობა), არსებობდა და არსებობს ბევრ არადემოკრატიულ სახელმწიფოშიც.~~

~~1.4 აქტივობა. აქაც, მსგავსად 1.2 აქტივობისა, მასწავლებელმა ხელი უნდა შეუწყოს დისკუსიას. ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, შეიძლება აღნიშნოს, რომ სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების დაცვით სახელმწიფოს დაინტერესება მხოლოდ განვითარებული საზოგადოებისათვისაა დამახასიათებელი. მასწავლებელმა შეიძლება მოსწავლეებს დამატებითი უთხრას, რომ განვითარებული შუა საუკუნეებში სსაქართველოში სახელმწიფო თავისი შემოსავლის მეათედს სოციალურად და ეკონომიკურად გაჭირვებულთა დასახმარებლად იყენებდა (ამ თანხას ქართულ წყაროებში „ნაათალი“ ერქვა).~~

~~1.5 აქტივობა. დისკუსიის მსვლელობისას მასწავლებელმა ყურადღება უნდა გაამახვილოს იმ პროცესებზე, რომლებიც „ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციის» მიღებას უძღვოდა წინ, კერძოდ, დეკლარაციის პრეამბულაში მითითებულ განცხადებაზე, რომ ამ დეკლარაციის მიღება გამოიწვია იმ დანაშაულებისადმი კაცობრიობის შეურაცხველობამ, რასაც მეორე მსოფლიო ომის ჰქონდა ადგილი:~~

„ვინაიდან ადამიანის უფლებათა აბუჩად აგდებამ გამოიწვია ბარბაროსული აქტები, რაც აღაშფოთებს კაცობრიობის სინდისს, და მისი მიზანია ისეთი მსოფლიოს შექმნა, რომელშიც ადამიანებს ექნებათ თავისუფლება და იცხოვრებენ შიშისა და გაჭირვების გარეშე;

ვინაიდან აუცილებელია, უფლებებს იცავდეს კანონი, რათა ადამიანი იძულებული არ გახდეს, მიმართოს აჯანყებას, როგორც უკანასკნელ საშუალებას ჩაგვრის წინააღმდეგ, ვინაიდან აუცილებელია ხალხთა შორის მეგობრულ ურთიერთობათა განვითარების

პარაგრაფი N2 მოქალაქეობა და გლობალური მოქალაქეობა

მოსწავლეს დაეხმარება გაიგოს, თუ როგორ უკავშირდება ერთმანეთს ადამიანის უფლებები და მოქალაქეობა; როგორ ვითარდებოდა და რას წარმოადგენს მოქალაქის ცნება; როგორი წესებია საქართველოში ამ სფეროში; რას ნიშნავს, იყო „გლობალური მოქალაქე“.

პარაგრაფი მოიცავს 24 საერთო-საკლასო აქტივობას, რომლებზე დაყრდნობითაც უნდა მომზადდეს 1 კომპლექსური დავალება.

საკლასო აქტივობა N	რესურსი
2.1	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.2	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.3	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.4	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.5	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.6	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.7	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.8	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.9	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.10	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.11	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.12	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.13	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://psh.gov.ge/main/all_services/1/69
2.14	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა http://www.amsi.ge/istoria/div/kosmopolitizmi.html
2.15	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა http://www.amsi.ge/istoria/div/kosmopolitizmi.html
2.16	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა http://www.amsi.ge/istoria/div/kosmopolitizmi.html
2.17	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.18	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.19	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.20	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.21	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.22	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=DLEAsi1fNFY
2.23	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.24	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
2.25	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა

2.3 აქტივობა. მსჯელობის შემდეგ მასწავლებელმა შეიძლება აღნიშნოს, რომ ანტიკურ სამყაროში არ არსებობდა დემოკრატია თანამედროვე ფორმით – მართალია, დემოკრატიული სტრუქტურები მოქმედებდა, მაგრამ ეს არ ვრცელდებოდა ყველა ადამიანზე (ქალები, ბავშვები, მონები და ა.შ.).

2.4 აქტივობა. მსჯელობის შემდეგ მასწავლებელმა შეიძლება აღნიშნოს, რომ რომმა, ბერძნული მოქალაქეობისაგან განსხვავებით, უფრო პროგრესული სისტემა შექმნა – მოქალაქეობა დამოკიდებული გახდა არა მხოლოდ ეთნიკურ წარმოშობასა და სოციალურ სტატუსზე (~~მაგალითად თავისუფალი~~ ელინად და კონკრეტული პოლისის მცხოვრებად დაბადება, როგორც საბერძნეთში იყო), არამედ იმპერიისადმი ლოიალობაზე – ნებისმიერ ადამიანს მიეცა შანსი, გამხდარიყო რომის მოქალაქე, თუ იგი აღიარებდა რომაული ცხოვრების წესს და იცავდა სახელმწიფოს კანონებს. უკვე აღარ ~~ჰქონდა~~ მნიშვნელობა, ადამიანი რომში იყო დაბადებული თუ პროვინციაში, მშობლები მოქალაქეები ჰყავდა თუ არა და ა.შ.

2.9 აქტივობა. მასწავლებელს შეუძლია კიდევ ერთხელ შეახსენოს მოსწავლეებს, რომ არსებობს საერთაშორისო ნორმები და წესები, რომლებიც საკაცობრიო ღირებულებებს ეფუძნება (~~მაგალითად, ეწინააღმდეგება~~ ადამიანთა ხოცვას, ადამიანთა დამონებას და ა.შ.) და თუ რომელიმე ქვეყანა ამას თავისი კანონმდებლობით არღვევს, ის საკაცობრიო ღირებულებებს დაუპირისპირდება.

სხვა საკითხია, როცა ქვეყანა პატივს სცემს ~~ზოგად საკაცობრიო~~ ღირებულებებს. ასეთ შემთხვევაში კონკრეტულად როგორ დარეგულირდეს ცალკეული საკითხი, ეს უკვე სახელმწიფო შინაგან საქმეს წარმოადგენს და საერთაშორისო სამართალი აქ ვერ და არ ერევა. მაგალითად:

1. შეიძლება ერთ ქვეყანაში საპრეზიდენტო მმართველობის ფორმა არსებობდეს, მეორეში – საპარლამენტო (ორივე შემთხვევაში მოქალაქეები თავად ირჩევენ ხელისუფლებას);
2. შეიძლება ზოგი ქვეყანა უშვებდეს ორმაგ მოქალაქეობას, ზოგი არა (თუმცა ყველა შემთხვევაში დაცულია ადამიანთა ძირითადი უფლებები). მსოფლიო საზოგადოებას არ აქვს უფლება, კონკრეტულ ქვეყანას სახელმწიფო წესრიგის შეცვლა მოსთხოვოს.

~~2.12 აქტივობა. დისკუსიის მსვლელობისას მასწავლებელმა შეიძლება მოსწავლეებს უთხრას, რომ ეს წესები სახელმწიფოს მიერაა დადგენილი და მოქალაქეები უნდა ასრულებდნენ მათ. თუ რომელიმე კანონი არ მოგეწონს, ის კი არ უნდა დაგარღვიოთ, არამედ არჩევნების გზით მოვიყვანოთ ის პოლიტიკური ძალა, რომელიც ჩვენთვის არმოსაწონ წესებს შეცვლის. თუ კანონი შეიცვალა, ჩვენ უკვე ახალ კანონებს უნდა დავემორჩილოთ.~~

2.13 აქტივობა. ეს აქტივობა მასწავლებელმა შეიძლება განახორციელოს გაკვეთილის მსვლელობისას ან საშინაო დავალების სახით. აქტივობის მიზანია, მოსწავლეებმა შეძლონ ოფიციალურ საინფორმაციო საიტებზე ამოარჩიონ მათთვის საინტერესო ინფორმაცია.

2.18 აქტივობა. დისკუსიის მსვლელობისას მასწავლებელმა შეიძლება მოსწავლეებს უთხრას, რომ არ არსებობს „ერთადერთი სწორი» პასუხი. ადამიანებს აქვთ უფლება, ჰქონდეთ თავიანთი შეხედულება.

N3 პიროვნების ჩამოყალიბების პროცესი

პარაგრაფი დაეხმარება მოსწავლეს, გაიხსენოს პიროვნების ჩამოყალიბების პროცესი და მასზე მოქმედი ფაქტორები. დაფიქრდეს პიროვნულ მახასიათებლებზე, ღირებულებებსა და პრინციპებზე. გაიაზროს ინდივიდისა და სახოგადოების ურთიერთქმედების მაგალითები.

პარაგრაფი მოიცავს 19 საერთო-საკლასო აქტივობას, რომლებზე დაყრდნობითაც უნდა მომზადდეს 1 კომპლექსური დავალება.

საკლასო აქტივობა N	რესურსი
3.1	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.2	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.3	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.4	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.5	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.6	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.7	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.8	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.9	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=Ohx-Jz4NAEk&t=893s
3.10	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=IQeNseGGD9k&t=6s
3.11	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.12	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.13	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.14	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.15	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
3.16	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა http://www.nplg.gov.ge/civil/statiebi/saskolo/eSmakis_qva.htm https://www.youtube.com/watch?v=_myS6tM0-7s
3.17	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=CauZRVluAw4 https://www.youtube.com/watch?v=vAJ6jDoePyY
3.18	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=jK0xHkydlZc
3.19	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=ORp3q10aezw&t=6s

3.7 აქტივობა. სასურველია, მასწავლებელმა მოსწავლეებს სთხოვოს, სახლში სრულად წაიკითხონ ტექსტი

3.8 აქტივობა. დავალება შეიძლება გაიყოს ორ ნაწილად, მოსწავლეებმა ფილმი ნახონ სახლში და შემდეგ განხილვა მოეწყოს კლასში. კლასში **კანხილვისას**, თუ არის შესაბამისი ტექნიკური აღჭურვილობა, შესაძლოა მოსწავლეებმა ახლიდან უყურონ ფილმის დასაწყისსა (2:40 წუთამდე) და დასასრულს (1:38 წუთიდან 1:40 წუთამდე) და იმსჯელონ, რამ მოახდინა ცვლილება, რამდენად წარმოიდგენდნენ ფილმის დასაწყისში, რომ ჯოჯო მოახერხებდა დამოკიდებულებების შეცვლას.

3.9 აქტივობა. დავალება შეიძლება გაიყოს ორ ნაწილად, მოსწავლეებმა ნაწარმოები წაიკითხონ სახლში და შემდეგ კლასში მოეწყოს განხილვა.

3.16 აქტივობა. დავალება შეიძლება გაიყოს ორ ნაწილად, მოსწავლეებმა ნაწარმოები წაიკითხონ სახლში და შემდეგ კლასში მოეწყოს განხილვა.

3.17 აქტივობა. ერთ-ერთი ვიდეო ინგლისურ ენაზეა, სასურველია ინგლისურის გაკვეთილთან ინტეგრირება.

N4 დეზინფორმაცია და მისი საფრთხეები

პარაგრაფი დაეხმარება მოსწავლეს, გაიხსენოს ყალბი ამბის მნიშვნელობა და მისი შედეგები, დაფიქრდეს დეზინფორმაციის არსზე და მის გავლენაზე. დაინახოს, როგორ მოქმედებს დეზინფორმაცია დემოკრატიულ პროცესებზე

პარაგრაფი მოიცავს 19 საერთო-საკლასო აქტივობას, რომლებზე დაყრდნობითაც უნდა მომზადდეს 1 კომპლექსური დავალება.

საკლასო აქტივობა N	რესურსი
4.1	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.2	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://on.ge/story/59832-%E1%83%98%E1%83%9C%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%A0%E1%83%95%E1%83%98%E1%83%A3-%E1%83%A7%E1%83%9D%E1%83%A4%E1%83%98%E1%83%9A-%E1%83%A0%E1%83%A3%E1%83%A1-%E1%83%A2%E1%83%A0%E1%83%9D%E1%83%9A%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%9C-%E1%83%A0%E1%83%9D%E1%83%92%E1%83%9D%E1%83%A0-%E1%83%9B%E1%83%A3%E1%83%A8%E1%83%90%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%A1-%E1%83%9E%E1%83%A0%E1%83%9D%E1%83%9E%E1%83%90%E1%83%92%E1%83%90%E1%83%9C%E1%83%93%E1%83%98%E1%83%A1-%E1%83%A4%E1%83%90%E1%83%91%E1%83%A0%E1%83%98%E1%83%99%E1%83%90

4.3	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://trollfactory.yle.fi/
4.4	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.5	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.6	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.7	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.8	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.9	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=0hx-Jz4NAEK&t=893s
4.10	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=IQeNseGGD9k&t=6s
4.11	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.12	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.13	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=B06PQHGXnlk
4.14	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.15	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა https://www.youtube.com/watch?v=VN00pTUJ1zA
4.16	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.17	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.18	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა
4.19	მოსწავლის სახელმძღვანელოში მოცემული მასალა

4.3 აქტივობა. თამაში ინგლისურ ენაზე, სასურველია ინგლისურის გაკვეთილთან ინტეგრირება.

4.15 აქტივობა. ვიდეო ინგლისურ ენაზე, სასურველია ინგლისურის გაკვეთილთან ინტეგრირება.

4.18 აქტივობა. მოსაზრებები გახაზულია:

ჯიმს ვების კოსმოსური ტელესკოპის გაშვება

25 დეკემბერი აღმოჩნდა ის დღე, რომელსაც სამეცნიერო სამყარო ათწლეულები ელო-
და კაცობრიობის ისტორიაში უმძლავრესი კოსმოსური ტელესკოპი, ჯიმს ვები, რეგორც
ექნა, გაუშვეს. NASA-მ, კანადისა და ევროპის კოსმოსურმა სააგენტოებმა ამ ტელესკოპზე
მუშაობა 1996 წელს დაიწყეს. მისი გაშვება თავდაპირველად 2007 წელს იგეგმებოდა და
500 მილიონი დოლარი ჯდებადა. ტელესკოპის გაშვება მას შემდეგ მრავალჯერ გადაიდო,
საბოლოოდ კი მისმა ღირებულებამ 10 მილიარდ დოლარს გადააჭარბა. მეცნიერთა
განცხადებით, ამდენი გადადება და ხარჯი ნამდვილად ღირდა, რადგან ჯიმს ვები ისეთ
რამეებს გააკეთებს, რაც ჰაბლის კოსმოსურ ტელესკოპს არ შეეძლო. ინჟინერიის ეს
საოცრება დაგვეხმარება, პასუხი გავცეთ ფუნდამენტურ კითხვებს სამყაროს შესახებ,

გავიხედოთ ძლიერ შორეულ წარსულში, 13 მილიარდი წლის წინ. ვებს ორი მთავარი სამეცნიერო მისია აქვს, რომლებიც მისი დაკვირვებების დროის 50 პროცენტზე მეტს წაიღებს. პირველია კოსმოსური ისტორიის ადრეული ფაზების კვლევა, ძალზე შორეულ წარსულში ყურება, დიდი აფეთქებიდან სულ რამდენიმე მილიონი წლის შემდგომ პერიოდში. ასტრონომებს სურთ იხილონ, როგორ წარმოიქმნა პირველი ვარსკვლავები და გალაქტიკები და როგორ განვითარდა ისინი დროთა განმავლობაში. მეორე მთავარი მიზანია ეგზოპლანეტების, ანუ მზის სისტემის მიღმა არსებული პლანეტების აღმოჩენა. მათი ატმოსფეროს შესწავლის გზით, ვები ასევე გამოიკვლევს მათზე სიცოცხლის პოტენციალს. ვების მთავარ დასაყრდენს მისი ინფრაწითელი შესაძლებლობები წარმოადგენს. როგორც ხედავთ, 2021 საკმაოდ წარმატებული წელი იყო მეცნიერებაში. რა თქმა უნდა, თანამედროვე მეცნიერება დღითიდღე წინ მიიწევს და ეჭვგარეშეა, რომ 2022 წელს კიდევ უფრო მეტი აღმოჩენა და მიღწევა გველოდება. ყოველ ასეთ მოვლენას 1tv.ge მომდევნო წელსაც ყოველდღიურად, დეტალურად გიამბობთ.

სტატიის ავტორი - მიხეილ ჭაბუკაშვილი

ალტერნატიული კომპლექსური დავალებები

ცნება: საზოგადოება

საკითხი: დეზინფორმაცია

დაწერეთ ბლოგი თემაზე: „დეზინფორმაცია, როგორც პიროვნულ განვითარებაში ხელის შემშლელი ფაქტორი“

ბლოგში თვალნათლივ წარმოაჩინეთ:

- რას ნიშნავს დეზინფორმაცია და როგორ აისახება ის ადამიანებს შორის ურთიერთობაზე?
- როგორ მოქმედებს დეზინფორმაცია სხვადასხვა საკითხის მიმართ ადამიანის დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებზე?
- როგორ მოქმედებს დეზინფორმაცია ადამიანის ფსიქოლოგიურ მდგომარეობაზე?

ცნება: სამოქალაქო მონაწილეობა

საკითხი: მოქალაქეობა და გლობალური მოქალაქეობა

შექმენთ კომიქსი, რომელშიც პერსონაჟების დახმარებით გადმოსცემთ, როგორ შეიძლება გლობალური პრობლემების მოგვარებაში ლოკალურ დონეზე წვლილის შეტანა (აირჩიეთ ერთი პრობლემა).

კომიქსში თვალნათლივ წარმოაჩინეთ:

- რას გულისხმობს გლობალური პრობლემები და როგორ აისახება ისინი ადამიანების ცხოვრებაზე ლოკალურ დონეზე?
- ვინ და რატომ უნდა იზრუნოს გლობალური პრობლემების მოგვარებაზე?
- როგორ შეუძლია ადამიანს, გლობალური პრობლემის მოგვარებაში წვლილი საკუთარი თემიდან გაუსვლელად შეიტანოს?

საათების განაწილება

სამიზნე ცნებები					
შედგენის ინდექსი	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:	ადამიანის უფლებები	მოქალაქეობა და გლობალური მოქალაქეობა	პიროვნების ჩამოყალიბების პროცესი	დებინ-ფორმაცია და მისი შედეგები
მოქ.საშ.1.	გადაწყვეტილებების მიღებისა და შესაბამისი ქმედებისას უმთავრესი სამართლებრივი დოკუმენტების (მათ შორის, საქართველოს კონსტიტუცია, ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია, ბავშვის უფლებების კონვენცია) გათვალისწინება;	6სთ	9 სთ		
მოქ.საშ.2.	საზოგადოებისთვის აქტუალური გლობალური და ლოკალური სოციალურ-პოლიტიკური პრობლემების ამოცნობა და საკუთარი ჩართულობით მათ გამოსწორებაზე ზრუნვა, დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინებით;	6სთ	9 სთ	8 სთ	7სთ
მოქ.საშ.3.	მდგრადი განვითარების პრინციპების გააზრებით მოქმედება (მათ შორის, ყოველდღიურ და საგანგებო (ბუნებრივი და ტექნოგენური მიზეზებით გამოწვეულ) ვითარებაში უსაფრთხოების წესების დაცვით მოქმედება);		9 სთ		7სთ
მოქ.საშ.4.	საზოგადოებაში პოზიტიურ ცვლილებებზე ორიენტირებული იდეების ლობირება და ადვოკატირება სხვადასხვა ინტერესთა ჯგუფებთან და სახელმწიფო უწყებებთან თანამშრომლობით.	6სთ		8 სთ	

განმავითარებელი კომენტარი

ადამიანის უფლებები დროით ტერიტორიაში

ამ პარაგრაფის დასრულების შემდეგ შექმენით ქრონოლოგიური ხაზი, რომელზეც წარმოდგენილი იქნება ადამიანის უფლებების განვითარების პროცესის თქვენთვის მნიშვნელოვანი მომენტები, ანტიკური ხანიდან თანამედროვე პერიოდამდე.

დროის ხაზის პრეზენტაციის დროს თვალნათლივ წარმოაჩინეთ:

- ადამიანის ცხოვრების რა ასპექტებს უკავშირდებოდა სხვადასხვა თაობის უფლებები და როგორი იყო მათი გავლენა საზოგადოებაზე?
- რატომ და რა ხერხებით ცდილობდნენ ადამიანები უფლებების მოპოვებას სხვადასხვა ეპოქაში? რა შედეგებს აღწევდნენ ისინი?
- რამ უბიძგა მსოფლიოს, შეთანხმებულიყო ადამიანის საყოველთაო უფლებებზე?
- რა როლს ასრულებს ადამიანის უფლებები თანამედროვე სახელმწიფოში და ვის ევალება მათი დაცვა; დაცვის რა მექანიზმები არსებობს?

ცნება - დემოკრატია; საკითხი - ადამიანის უფლებები	
რა გააკეთა მოსწავლემ, რომელ დონეზეა ის	განმავითარებელი კომენტარი
<p>პრესტრუქტურული დონე მოსწავლის ნაშრომში არ ჩანს არც ერთი მოსაზრება ადამიანის უფლებების შესახებ.</p>	<p>გაიხსენე, რა გსმენია ადამიანის უფლებების შესახებ, გაეცანი სახელმძღვანელოში შემოთავაზებულ მასალას და მოინიშნე ამ საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაცია</p>
<p>უნიტრუქტურული დონე მოსწავლე ნაშრომში საუბრობს პოლიტიკურ უფლებებზე თუმცა ვერ გამოკვეთს, როგორ უკავშირდება ის ადამიანის ცხოვრების რომელიმე ასპექტს.</p>	<p>შენ სწორად ასახელებ უფლებას (მაგალითად, ხმის მიცემა). იმისთვის, რომ დავალებაში ასევე გამოიკვეთოს სხვა მნიშვნელოვანი საკითხები, მაგ., როგორ გავლენას ახდენს ეს და სხვა უფლებები ადამიანების ცხოვრებაზე, სახელმწიფოსა და მოქალაქის ურთიერთობაზე, გირჩევ, დაკვირვებით გაეცნო სახელმძღვანელოში შემოთავაზებულ მასალას და მოინიშნო ყველა ის ინფორმაცია, რომელიც გემოთ დასმულ კითხვებზე პასუხებს გაპოვნინებს.</p>

<p>მულტიტრექტურული დონე მოსწავლის ნაშრომში ჩანს ცოდნა ადამიანის უფლებების შესახებ. ყურადღებას ამახვილებს უფლებების მნიშვნელობაზე, თუმცა ვერ აკავშირებს, ვინ და რატომ უნდა დაიცვას ისინი. მისი მსჯელობა ფრაგმენტული, არაარგუმენტირებული და არათანმიმდევრულია.</p>	<p>ნამდვილად ბევრი რამ იცი საკითხის შესახებ. შენ მიერ დასახელებული უფლებები სწორია. მნიშვნელოვანია, რომ ყურადღებას ამახვილებ ადამიანის უფლებების მნიშვნელობაზე. შემდეგი ნაბიჯია, დააკავშირო, რატომ არის ადამიანის უფლებები მნიშვნელოვანი, როგორ აისახება უფლებების დაცვა-არდაცვა ადამიანის ცხოვრებაზე და ვის და რატომ ევალება მათი დაცვა. შესაძლოა დავალების დაწერამდე კომპლექსური დავალების პირობის კიდევ ერთხელ გადაკითხვა დაგეხმაროს მსჯელობის თანმიმდევრულად აგებაში.</p>
<p>მიმართებითი დონე მოსწავლის ნაშრომში ნათლად ჩანს, რომ მან იცის ადამიანის უფლებების მნიშვნელობა, იცნობს მათი განვითარების ისტორიას, მოჰყავს ფაქტები თუ როგორ ცდილობდნენ ადამიანები უფლებების მოპოვებასა და დაცვას. მოსწავლე მსჯელობს, თუ როგორ აისახება უფლებების დაცვა ან დარღვევა ადამიანის ცხოვრებაზე. მკაფიოდ აფიქსირებს, რატომ არის ადამიანის უფლებების დაცვა მნიშვნელობანი და ვის ევალება მათი დაცვა. იცნობს და მსჯელობს უფლებების დაცვის სამართლებრივ მექანიზმებზე.</p>	<p>შენი ნაშრომი სრულად პასუხობს დავალების პირობას. მოყვანილი მაგალითებით (უფლებების მოპოვებისთვის ბრძოლა, სამართლებრივი მექანიზმები და ა.შ) ჩანს, რომ გესმის ადამიანის უფლებების არსი. გესმის, როგორ შეიძლება უფლებების დაცვა და ვის ევალება ის. სამომავლოდ ეცადე, დავალებაში წარმოაჩინო არა მხოლოდ პარაგრაფიდან მიღებული ინფორმაცია, არამედ ცხოვრებისეული გამოცდილებით დაგროვილი ან თუნდაც ამ საკითხის შესახებ სხვა საგნებში შექმნილი ცოდნა.</p>
<p>აბსტრაქტული დონე მოსწავლის ნაშრომში ნათლად ჩანს, რომ მან იცის ადამიანის უფლებების მნიშვნელობა, იცნობს მათი განვითარების ისტორიას, მოჰყავს ფაქტები, თუ როგორ ცდილობდნენ ადამიანები უფლებების მოპოვებასა და მათ დაცვას. მოსწავლე მსჯელობს, როგორ აისახება უფლებების დაცვა ან დარღვევა ადამიანის ცხოვრებაზე. მკაფიოდ აფიქსირებს, რატომ არის ადამიანის უფლებების დაცვა მნიშვნელობანი და ვის ევალება მათი დაცვა. იცნობს და მსჯელობს უფლებების დაცვის სამართლებრივ მექანიზმებზე.</p>	<p>შენი ნაშრომი სრულად პასუხობს დავალების პირობებს. მკაფიოდ და გამართულად უკავშირებ ერთმანეთს პოლიტიკურ იდეოლოგიებს, ადამიანის უფლებებსა და პიროვნებად ჩამოყალიბების პროცესს. მსჯელობისას მოყვანილი მაგალითები ძალიან მრავალფეროვანსა და საინტერესოს ხდის დავალებას, რადგან გამოყენებული გაქვს არა მარტო სახელმძღვანელოში მოცემული მაგალითები, არამედ იხსენებ საკუთარ გამოცდილებასაც.</p>

მოქალაქეობა და გლობალური მოქალაქეობა

ამ პარაგრაფის დასრულების შემდეგ შექმენით ვიდეორგოლი, რომელშიც წარმოადგენთ მოქალაქეობის არსსა და მნიშვნელობას

ვიდეორგოლში თვალნათლივ წარმოაჩინეთ

- რა არის მოქალაქეობის არსი და მნიშვნელობა, როგორ უკავშირდება მოქალაქის სტატუსი მის უფლებებსა და მოვალეობებს?
- რას ნიშნავს, იყო რომელიმე ქვეყნის მოქალაქე? როგორია საქართველოს მოქალაქეობის მინიჭების პროცესი?
- რას ნიშნავს გლობალური მოქალაქეობა?
- რამდენად შესაძლებელია, იყო ერთდროულად რომელიმე კონკრეტული სახელმწიფოს და გლობალური მოქალაქე?
- როგორია გლობალური მოქალაქეობის როლი და გავლენა განსხვავებული კულტურების მშვიდობიან თანაცხოვრებაზე? მსოფლიო მნიშვნელობის პრობლემების მოგვარებაზე?

ცნება - დემოკრატია, მდგრადი განვითარება. საკითხი - მოქალაქეობა და გლობალური მოქალაქეობა	
რა გააკეთა მოსწავლემ, რომელ დონეზეა ის	განმავითარებელი კომენტარი
<p>პრესტრუქტურული დონე</p> <p>მოსწავლის ნაშრომში არ ჩანს არც ერთი მოსაზრება მოქალაქეობასთან დაკავშირებით.</p>	<p>გაიხსენე, რა გსმენია მოქალაქეობის შესახებ, გაეცანი სახელმძღვანელოში შემოთავაზებულ მასალას და მონიშნე საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაცია.</p>
<p>უნიტრუქტურული დონე</p> <p>მოსწავლე ნაშრომში საუბრობს მოქალაქის მნიშვნელობაზე ძველ ქალაქ-სახელმწიფოებში, მაგრამ არაფერს ამბობს თანამედროვე სამყაროში ამ სტატუსის განმარტებაზე. რა უფლებები ან ვალდებულებები აქვს მას სახელმწიფოს წინაშე, როგორ ხდება ამ სტატუსის მინიჭება და ა.შ.</p>	<p>შენ სწორად იხსენებ მაგალითს (მოქალაქის სტატუსი ანტიკურ ხანაში). იმისთვის, რომ დავალებაში ასევე გამოიკვეთოს მოქალაქეობის თანამედროვე განმარტება და ის უფლება-მოვალეობები, რაც ამ სტატუსს სდევს თან, გირჩევ, დაკვირვებით გაეცნო სახელმძღვანელოში შემოთავაზებულ მასალას და მონიშნო ყველა ის ინფორმაცია, რომელიც ზემოთ დასმულ კითხვებზე პასუხებს გაპოვნინებს.</p>
<p>მულტისტრუქტურული დონე</p> <p>მოსწავლის ნაშრომში ჩანს, რომ მან იცის, რას ნიშნავს მოქალაქეობა, როგორ ხდება ამ სტატუსის მოპოვება, თუმცა ვერ აკავშირებს მას უფლებებთან.</p>	<p>ნამდვილად ბევრი რამ იცი საკითხთან დაკავშირებით. კარგია, რომ ყურადღებას ამახვილებ მოქალაქეობის სტატუსის ნიშვნელობასა და მოპოვების პროცედურაზე. შემდეგი ნაბიჯია, მოქალაქეობის სტატუსს დაუკავშირო უფლებები. დაფიქრდი, რა უფლებები ენიჭება მოქალაქეს? შესაძლოა, დავალების დაწერამდე კომპლექსური დავალების პირობის კიდევ ერთხელ გადაკითხვა დაგეხმაროს მსჯელობის თანმიმდევრულად აგებაში.</p>

<p>მიმართებითი დონე</p> <p>მოსწავლის ნაშრომში ნათლად ჩანს, რომ მან იცის მოქალაქეობის მნიშვნელობა, სტატუსის მოპოვების პროცედურებიც და ის უფლებებიც რომელსაც მოქალაქის სტატუსის მოპოვებით იღებს ადამიანი. ასევე ხაზს უსვამს რომ მოქალაქე როდესაც საკუთარ ქვეყანაზე ზრუნავს ამით შეიძლება გლობალურ დონეზეც ახდენდეს დადებით ცვლილებას.</p>	<p>შენი ნაშრომი სრულად პასუხობს დავალების პირობას. მოყვანილი მაგალითებით (მოქალაქეობის მინიჭების პროცედურა) ჩანს, რომ გესმის მოქალაქეობის არსი. განმარტავ რომ გლობალური მოქალაქეობა, კონკრეტული სახელმწიფოს მოქალაქეობისგან განსხვავებით, არ არის ოფიციალური სტატუსი, თუმცა მოქალაქეს კონკრეტულ ქვეყანაზე ზრუნვით გლობალურ დონეზე დადებითი ცვლილებების მოხდენის შესაძლებლობა აქვს. სამომავლოდ ეცადე, დავალებაში წარმოაჩინო არა მხოლოდ პარაგრაფიდან მიღებული ინფორმაცია, არამედ ცხოვრებისეული გამოცდილებით დაგროვილი ან თუნდაც ამ საკითხის შესახებ სხვა საგნებში შექმნილი ცოდნა.</p>
<p>აბსტრაქტული დონე</p> <p>მოსწავლის ნაშრომში ნათლად ჩანს, რომ მან იცის მოქალაქეობის მნიშვნელობა, სტატუსის მოპოვების პროცედურებიც და ის უფლებებიც, რომლებსაც მოქალაქის სტატუსის მოპოვებით იღებს ადამიანი. ასევე ხაზს უსვამს, რომ, როდესაც მოქალაქე საკუთარ ქვეყანაზე ზრუნავს, ამით ის შეიძლება გლობალურ დონეზეც ახდენდეს დადებით გავლენას.</p> <p>მოსწავლე იხსენებს მაგალითებს ლიტერატურული ნაწარმოებებიდან და პირადი ცხოვრებიდან.</p>	<p>შენი ნაშრომი სრულად პასუხობს დავალების პირობებს. მკაფიოდ და გამართლად აყალიბებ აზრებს. მსჯელობისას მოყვანილი მაგალითები ძალიან მრავალფეროვანსა და საინტერესოს ხდის დავალებას, რადგან გამოყენებული გაქვს არა მარტო სახელმძღვანელოში მოცემული მაგალითები, არამედ საკუთარი გამოცდილებაც.</p>